

ความคิดไม่ใช่จิต

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราจะพูดถึงเรื่องศาสนา เวลาศาสนานี้เนะ ถ้าไม่มีพระพุทธรูปเจ้าขึ้นมา ศาสนาพุทธเราไม่มี ที่นี้พอพระพุทธรูปเจ้าเราเกิดขึ้นมาแล้ว ศาสนาพุทธเราเนะ ศาสนาพุทธนี่เป็นศาสนาแห่งปัญญา ศาสนาพุทธนี่เป็นสิ่งที่รื้อค้นออกจากกิเลส ที่นี้ถ้าเราจะฆ่ากิเลส จะชำระกิเลส เวลาครูบาอาจารย์ ท่านพูดเห็นใหม่ เราต้องเคารพพระพุทธรูปเจ้า เคารพธรรมวินัยไป

เคารพธรรมวินัย ธรรมวินัยคืออะไรละ ก็ข้อวัตรปฏิบัติ ที่นี้ข้อวัตรปฏิบัติ นี่ธรรมวินัยใช่ ไหม แต่เวลาเราไปล่อออกไป อ้าว! เป็นวัตถุแล้ว สิ่งนั้นเป็นวัตถุ ถ้าเป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นวัตถุมันก็เป็นเรื่องหยาบๆ ใช่ไหม ศาสนามันก็เป็นเปลือกเป็นแก่นเป็นกะพี้ แล้วเราจะเอาอะไร

ที่นี้เพียงแต่เวลาเราพูด ธรรมคาเราพูด เราก็พูดเรื่องแก่นเป็นธรรมคาใช่ไหม มันต้องเอา แก่นเป็นหลัก แก่นคืออะไร นี่ไง แก่น เราฟันไปต้นไม้สิ แก่น มันจะมีแก่นของมันใช่ไหม เป็น กะพี้มันนิ่มไป แก่นมันต้องแข็งแรงใช่ไหม แต่เวลาใจ ใจของแก่นมันคืออะไร แก่นมันคืออะไร แก่นมันคือสติใจ แก่นมันคือนามธรรม แก่นมันที่มันจับต้องโดยโลกไม่ได้

แต่แก่นอย่างนี้เนะ มันเป็นการจับต้องได้แต่ละบุคคล คนที่เข้าไปถึงสมาธินั้นใจ คนที่ทำ จิตสงบเข้าไป นั่นนะแก่นของชีวิตเราๆ นี่หลักเกณฑ์ของชีวิตเรา ที่มาเกิดๆ ที่จิตปฏิสนธิ จิตที่ มา เกิด ตัวนี้มันมาเกิด แล้วถ้าตัวนี้มาเกิด ตัวนี้ ถ้าเราเอาแก่นกัน เราจะได้ประโยชน์กันใช่ไหม แต่ถ้า เราไปล่อไปเอาที่เปลือกที่กะพี้

ที่นี้ นี่พูดถึงแก่นของศาสนานะ ถึงหลักเกณฑ์ของพระป่าเราที่ภาวนาขึ้นมา ครูบาอาจารย์ เราที่มีสังคมยอมรับเพราะอะไร เพราะการทำคุณงามความดี ดีแท้ๆ ดีจากภายใน ที่นี้ดีจากภายใน นี่ศาสนานี้เป็นตัวหลัก ศาสนาเป็นหลัก ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า แต่พอเป็นสังคมเรา สังคมชาวพุทธเรามันหลากหลายมาก

พอหลากหลายมาก วุฒิภาวะของจิตมันหลากหลาย ถ้าสิ่งที่เขาพอใจ เขาทำอย่างนั้นนะ ใ้เรื่องเครื่องรางของขลัง ถ้าพูดถึงมันก็เป็นตัวชักนำอันหนึ่ง คนที่เขาไม่สนใจเลย เขาไม่เข้าใจเลย เขามีเครื่องรางของขลัง ก็ชักนำเขาเข้ามาศาสนา ให้เขามาเรื่องพระเรื่องอะไร แต่เขาเข้ามาแล้วเขาต้องเปลี่ยนแปลง เขาต้องพัฒนาการของเขา เขาจะได้ประโยชน์ของเขาใช้ใหม่

เราจะไม่ได้อะไร อย่างเช่นเรานี่ อาหารเราก็กินหลากหลาย จะบอกว่าเหมือนเราใส่บาตร เวลาใส่บาตรนะ สังเกตได้ไหม เวลาใส่บาตร เราก็อยาก แหม ต้องทำให้ดี จะบอกว่าเราติดบุญว่า อย่างนั้นเถอะ ติดบุญมากนะ ผิดจากนี้ไม่ได้เลย โอ๊ย! เกร็งไปหมด เห็นไหม การติดบุญมันก็เหมือนติดเครื่องรางของขลัง เครื่องรางของขลังมันเป็นเหรียญ เป็นเครื่องรางของขลังที่เราจับต้องได้เลย

ความคิดเราไง ความคิดที่เราไปติด เห็นไหม ความคิดเราติด ความคิดที่เรายึดมั่น นั่นก็ติดแล้ว เราไปติดความคิดของเรา ถ้าติดความคิดของเราปั๊บ พอความคิดมันเป็นตัวตนขึ้นมาเลย เราก็ต้องทำตามนั้น พอตามนั้นนะ ได้ไม่ได้อย่างที่กระทำ มันก็มีผลกระทบกับใจเราแล้ว ผลกระทบกับใจเรา เห็นไหม แต่ถ้ามันปล่อยเข้ามา ปล่อยเข้ามา มันปล่อยเข้ามา พอคนทำบุญจนมีหลักมีเกณฑ์นะ ประเคน เรา อื้อหือ

เวลาเช่นหลวงตา ท่านอุปัฏฐากหลวงปู่มั่น เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ทำด้วยหัวใจ แล้วหลวงปู่มั่นนี่ท่านเป็นวัณโรค เป็นวัณโรคนี้ ท่านอายุ ๘๐ วัณโรคนี้มันฉันทานอาหารไม่ได้ พอฉันทานอาหารไม่ได้ขึ้นมา นี่ พอตกเย็นขึ้นมา คนป่วยไข้ใหม่ อายุ ๗๐-๘๐ ไข้ใหม่ ไม่ได้ฉันทานเข้านี่มันจะเป็นอย่างไร ท่านอุตส่าห์เอาน้ำมะพร้าว ให้เณรหามะพร้าวมา

เอาน้ำมะพร้าวมาแล้วเอาน้ำมะพร้าว จะให้ท่านดื่มไง ให้ดื่มในเพล

หลวงปู่มั่นบอก “ทำไม่ได้” ท่านดื่มไม่ได้

“ทำไม่ดื่มไม่ได้”

“มหาผล มันก็เปรียบเหมือนกับอาหารมือหนึ่ง”

คือขาดจุดคงค้ำใจ พอขาดจุดคงค้ำท่านบอกว่า “ก็หลวงปู่เป็นไข หลวงปู่ป่วย หลวงปู่ร่างกายมันอ่อนแอ ฉะนั้นเพื่อความสุข เพื่อให้ร่างกายนี้มันพ้นจาก มันระบายความทุกข์นั้นะ เพื่อความคลายความทุกข์บ้าง”

“ไม่ได้”

“ไม่ได้เพราะอะไร” ไม่ได้เพราะว่าท่านเห็นแก่ความสุขสบายอะไรของท่าน ไม่ได้บีบบังคับท่านก็ชี้มาที่ลูกศิษย์เลย

“นี่ตาต่างๆ มันมองอยู่อย่างนั้นเต็มไปหมดเลย”

คือมันเสียความมั่นใจของลูกศิษย์ไง โอ้โฮ! หลวงตาท่านบอกว่า “ถ้าอย่างนั้นพวกนั้นก็เทวทัต ถ้าใครมาจับผิด ใครไม่เห็นด้วย พวกนั้นก็ต้องเทวทัต”

เพราะอะไร เพราะเคารพบูชาใช่ไหม เคารพบูชา เราจะบอกว่า เคารพบูชา อยากทะนุถนอม ถ้าใจเรานะ เราทำบุญกุศลของเรา จนจิตเราเป็นอย่างนั้น การทำบุญใส่บาตร เราไม่ได้ทำด้วยสักแต่ว่าทำ เราไม่ได้ทำสักแต่ว่า ให้มันพ้นๆ ไป เราทำด้วยความทะนุถนอม เราทำด้วยหัวใจของเรา แต่เราไม่ยึดติด คือเราทำแล้ว พอมันพ้นจากมือเราไป เห็นไหม เราก็สาธุ บุญกุศลเราก็เต็มหัวใจ เห็นไหม

แต่ถ้าใจของคนมันหยาบ เห็นไหม พอใส่บาตรไปแล้ว ตามไปดูเลยนะ ข้าวในนั้นอยู่ในบาตรไหม ท่านเทข้าวเราออกหรือเปล่า โอ๊ย! จะตักแกงเราหรือเปล่านั้น เฮ้ย! แกงที่เราตักในบาตรท่านฉันหรือเปล่า โอ้โฮ! มึงจะจับกุ้งกุกหรือ มันตามไปดูขนาดนั้นเห็นไหม ใจมันหยาบเห็นไหม

ถ้าใจมันเป็นธรรม เราฝึกเราหัดของเราจนมันเข้มแข็งขึ้นมา ตัดใจ เราว่าเราไปติด เห็นไหม พอเราไปติดมันเข้าไปติด โอ๊ย! ท่านเอาไปแล้ว ท่านทำ เอาไปทำอย่างไร เราประเคนท่าน ปฏิภาหก ผู้ให้ ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ผู้ให้ เห็นไหม สิ่งที่เราได้มาด้วยความบริสุทธิ์ เพราะเราให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เราให้แล้วเรามีความชื่นใจ ปฏิภาหก

แต่ถ้าเป็นติด เห็นไหม ให้แล้วไม่ชื่นใจ ให้ไปแล้วนะ ตามเลย ท่านใช้ไหม ท่านทำไหม ปฏิภาหกครบไหม เราศรัทธาแต่เริ่มต้น เราเสียสละไปแล้ว ให้แล้ว ขณะเริ่มให้ ขณะให้ ให้แล้วมี

ความอึดอ้อมใจ ผู้รับ ผู้รับที่ผู้บริสุทธิ์ รับด้วยความบริสุทธิ์ ใช้ประโยชน์นั้นเป็นประโยชน์ เห็นใหม่ ปฏิภาหก บุญกุศลเกิดเต็มๆ เลย แต่เพราะเราเอง เราปรารถนาทำบุญกันเอง

แล้วเราก็ตัดทอนกันของเราเอง ตัดทอนด้วยความคิดของเราเอง เห็นใหม่ เราอธิบาย เราบอกว่า สิ่งที่ว่าไม่ได้คือได้ ไม่ได้คือได้ ได้คือไม่ได้ ไม่ได้เพราะเข้าใจ แล้วปล่อยวาง ถ้าเรา ที่เขาว่า เห็นใหม่ เราปฏิบัติแล้วไม่เห็นได้อะไรเลย ไม่เห็นได้อะไรเลย

เราปฏิบัติกันนี่นะ เราได้สติสัมปชัญญะ เราได้ชีวิตของเรา เราได้จิตที่บริสุทธิ์ เราได้ความสมบูรณ์ของความเป็นมนุษย์ แต่ถ้าเราได้ เห็นใหม่ เราได้ เห็นเหมือนได้วิมุติ(หัวเราะ) แล้วทำไมภาวนาไม่เห็นได้อะไร ไม่ได้คือได้ ไม่ได้คือได้

ทีนี้พอไม่ได้คือเราเสียสละ เราปล่อยวางจนได้ เราปล่อยวางจนหมด มันก็เป็นหลักเกณฑ์เข้ามาใช้ใหม่ ทีนี้มันโดยสามัญสำนึกนะ นี่เราจะเข้าธรรมะ ธรรมะละเอียดไปเรื่อยๆ เห็นใหม่ จิตไม่ใช่ความคิด ความคิดไม่ใช่จิต ไม่ใช่แน่นอน ถ้าจิตเป็นความคิดนะ เวลาเราตายไป เราต้องเอาความคิดเราบีบคั้นเราไปตลอด

เวลาคนจะตายนะ เห็นใหม่ ปุถุชนตายนี้ เวลาเราตายความคิดกับเรานั้นเป็นอันเดียวกัน ความคิดกับเรา ปุถุชน ธรรมชาติของมนุษย์ไง คนเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัติ คนเกิดเป็นมนุษย์ พอมนุษย์สมบัติขึ้นมา มนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ขันธ ๕ คือภาษา คือสิ่งที่สื่อความหมายกัน ภาษา สิ่งที่ฝ่ายความคิดมันมาจากใจ เห็นใหม่ เพราะเกิดเป็นมนุษย์มันถึงมี

ทำไมถึงบอกเกิดเป็นมนุษย์ล่ะ แล้วเกิดเป็นสัตว์มันมีไหม เกิดเป็นสัตว์มันก็มี เกิดเป็นสัตว์มันก็มี แต่มีประสาหมันเห็นใหม่ เกิดเป็นเทวดามีไหม เกิดเป็นนรกอเวจีมีไหม เกิดเป็นนรกอเวจีเขาก็มีของเขา เวลาเกิดเป็นเทวดา เห็นใหม่ มันไม่ใช่ธาตุ ๔ ขันธ ๕ อย่างเรานี้ เกิดเป็นพรหม เห็นใหม่

พอเราเกิดเป็นมนุษย์นี่มันมีสิ่งนี้อยู่ พอมีสิ่งนี้อยู่ นี่คือสถานะไง คือที่ว่าอริยทรัพย์ อริยทรัพย์มันเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ อริยทรัพย์ตรงนี้ไง ตรงนี้มนุษย์เกิดขึ้นมาแล้วนี่ มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ คือมีความคิดกับมีร่างกาย แต่ตัวจิต ตัวปฏิสนธิจิต ตัวพลังงานตัวนี้ไม่มีใครเคยเห็นมันไง สิ่งที่เป็นพลัง ตัวจิตตัวนี้ไม่มีใครเห็นมัน เห็นใหม่

ถ้าพอเราจะเริ่มปฏิบัติ เราจะเริ่มปฏิบัติ ใจใหม่ เราพยายามพุทโธๆ เราจะกำหนดพุทโธๆ เราเรียกพุทโธออกไป มันไม่ตรงกับจิตนิสัยเรา ทำอย่างไรนะ มันเป็นสมาธิได้ เพราะเริ่มต้น เรา กำหนดพุทโธๆ เป็นสมาธิบ่อยมากเลย แต่มันไปไม่ได้ มันเสื่อม แล้วมันไปไม่รอด มันเสื่อมนะ เวลาจะฟื้นขึ้นมา ฟื้นได้ แต่มันเหมือนกับเราอาบน้ำห้องต่างน้ำ แต่ผลตอบแทนมันไม่ได้ อย่างหวัง

อาบน้ำห้องต่างน้ำเพราะท่วมเทมาก ท่วมเทมาก จน เอ๊ะ มันจะไปทางไหนรอดดิเนะ ก็หา ทางออกด้วยการใช้ปัญญา ใช้ปัญญาไล่ความคิดมา ไล่มา มันหยุดได้ มันเป็นประสบการณ์ที่เรา หาเองนะ เพราะตอนนั้น ปัญญาอบรมสมาธิของหลวงตาท่านยังไม่ได้พิมพ์ออกมา พอเราปฏิบัติ แล้ว พอเราเห็นช่องทางแล้ว แล้วมาเจอปัญญาอบรมสมาธิทีหลัง

แปลกเนอะ เราส่วนใหญ่จะมาเจออะไร ให้อ้อมมูลนี่ทีหลังทุกทีเลย ตัวเองต้องไปทุกซอก ก่อน มันบารมีจีทุกซอกนะ บารมีมันต้องไปทุกซอก พอเอาปัญญาไล่เข้ามาๆ เฮ้ย! ความคิดมัน หยุดได้เว้ย เฮ้ย! ความคิดมันหยุดได้ แล้วเราก็ตื่นไปถามอาจารย์ไ้

“อ้าว! ทำไมความคิดมันไม่ใช่จิต”

“อ้าว! แล้วใครบอกมึงว่าเป็นจิตล่ะ”

อ้าว! เมื่อก่อนคนยังโง่อยู่ไ้ คำราก็พูดอย่างนั้น แต่เมื่อก่อนคนยังโง่อยู่ พอไปเห็นเข้า เฮ้ย! ความคิดไม่ใช่จิต ตัวเองกึ่งงนะ งงขึ้นมาเลย อ้าว! ทำไมไม่ใช่จิตล่ะ แล้วบอกเพราะมัน คำร่าว่าอย่างนั้น เราเห็นจริงแล้วด้วย พอเห็นจริง มันดับได้ มันหยุดได้ พอมันดับได้หยุดได้ปั้บ แต่มัน เป๊ปปๆ เป๊ปปเดียว เร็วมากเลย พอเร็วมากปั้บ สติเราตามไป ตามไปๆ มันเริ่มระยะห่าง คือว่าพอมันหยุดแล้วมันหยุดได้นานขึ้น นานขึ้นๆๆๆ

พอนานขึ้นถึงที่สุดนะ เราใช้ปัญญา เพราะปัญญาเราไล่เข้าไปบ่อยๆ ไล่ความคิดเข้าไป บ่อย แล้วความคิดมันเกิดจากอะไร ความคิดกับจิตมันเกิดขึ้นมาได้ยังไง ความคิดมันเกิดขึ้นมา จากจิตได้ยังไง ความคิดมันมาจากไหน ไล่เข้าไปๆ อ้อ มันเกิดจากข้อมูลของจิตเอง

เช่น เราไม่รู้ว่าเป็นอะไร เราดูอย่างไร เราก็ไม่รู้มันคืออะไร จริงไหม แต่ถ้าเรารู้ว่ามันเป็น อะไร เราพอคุ้บเราก็รู้ว่ามันเป็นอะไร จิตที่มันไม่รู้ว่ามันเป็นอะไร มันจะรู้ว่ามันเป็นอะไร จิตนี้ มันไม่รู้ อย่างเช่นประสาที่เราฟังไม่รู้เรื่อง เขาพูดกันทั้งวันเลย เราฟังรู้เรื่องใหม่ ไม่รู้หรอก จิต ข้อมูลที่ความคิดมันเกิดจากข้อมูล คือเกิดจากสัญญา สัญญาของจิต

เราเทศน์บ่อยมาก บอกเด็กๆ มันเกิดมานี้มันไว้เคียงसानะ มันใสสะอาดมากนะ ก็ต้องบอกนะ หนู ใ้ฉันคิดนะ ใ้ฉันดูนะ สอนให้มันทุกขัง สอนให้มันรู้จักข้อมูลอย่างนั้น อย่างเราเรียนหนังสือนี้ เราเรียนหนังสือ เราเรียน เราไปจำมาทั้งนั้น เราจำมาทั้งหมดเลย นี่ไง ข้อมูล พอเราจำมาแล้วนะ ตำราบอกว่านี่ผิด ตำราบอกว่านี่ถูก แต่กูไม่รู้ถูกหรือผิดนะ แต่ตำราบอก

นี่ไง ไม่รู้จักข้อมูลใช่ไหม พอเรื่องมากระทบปั๊บ มันก็เกิดความคิด ความคิดเกิดเพราะสัญญา ความคิดเกิดจากใจเรา ใจจริงๆ ไม่ใช่ความคิด แล้วมันคิดขึ้นมาได้อย่างไร มันคิดขึ้นมาได้จากรูป รส กลิ่น เสียง รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ได้ยินไหม ได้ยินชัดๆไหม ชัดไหม รูป รส กลิ่น เสียง เสียงที่มันกระทบ นี่ไง ตัวกระตุ้น มันก็เป็นมัน เสียงก็มีอยู่แล้วทั้งนั้นนะ แต่ไม่มีข้อมูล ไม่มีเราไปรับรู้ไง

พอเราไปรับรู้ พอรับรู้ปั๊บ คิดหรือชั่ว ถูกหรือผิด เราไปรับรู้ขึ้นมาเอง พอรับรู้มันก็เทียบใจ พอใจไม่พอใจ มันมีแรงขับ พอสิ่งนี้มันกระทบปั๊บ สัญญา ใจมันเร็วมากนะ ตัวภพมันมีใช่ไหม ตัวมีสัญญาข้อมูลใช่ไหม พอมีข้อมูลปั๊บ พอมีข้อมูลขึ้นมา พอรับรู้มันแยกใจ มันให้ค่า ให้ค่าสุขทุกข์ดีชั่วนี้ สังขารปรุง ปรุงทันทีเลย พอปรุงมันก็ไปแล้ว พอปรุง สังขารปรุง เวทนาได้รับรู้

พอยังปรุงอย่างที่เราคิดเรื่องใครคิดจินนิทาเรานะ ยิ่งคิดยิ่งเจ็บช้ำน้ำใจ ยิ่งชอบคิดยิ่งคิด ยิ่งปรุงมันยิ่งมันใจ ยิ่งปรุงมันยิ่งเจ็บแสบใจ ยิ่งปรุงก็ยิ่งน้ำตาไหลใจ ยิ่งน้ำตาไหลก็ยิ่งคิดใจ โอ้โฮ! มันก็ยิ่งอรร้อยใจ โอ้โฮ! มันก็ไปใหญ่เลย เพราะอะไร เพราะโง่

แต่ถ้ามันมีสติมันทันนะ พอมันทันขึ้นมา มันทันความคิดใจ พอมันทันความคิดมันหยุด มันหยุดที่ข้อมูล ถ้ามันไล่ไป ไล่ไป มันเห็นปั๊บมันขาดเลยนะ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร พระพุทธเจ้าเทศน์ไว้ชัดเจนมากเลย รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้ มันบูชาใจ มันหลอกล่อใจ รูป รส กลิ่น เสียง นี่มันหลอกล่อ แต่เราก็โง่ คิดตามมันไป เห็นไหม

ความคิดมันเกิดอย่างนี้ ความคิดไม่ใช่จิต ไม่ใช่ ถ้าความคิดเป็นจิตนะ พวกเรานี่เรียนหนังสือมาแล้วไม่ลืมเลย จำแม่น เพราะเป็นอันเดียวกัน เพราะทำไม เพราะจิตมันอยู่กับเราตลอดไป จิตมันอยู่กับเราตลอดไป คนที่เกิดมาจนวันตาย จิตมันออกจากร่าง คนที่ยังมีชีวิตอยู่ จิตยังอยู่ในร่างเราตลอดเวลา

“ถ้าจิตมันอยู่ในร่างตลอดเวลา มีจิตอยู่ตลอดเวลา แล้วความคิดทำไมลืม สิ่งที่ศึกษามา ทำไมลืม มันเป็นอันเดียวกันหรือเปล่า”

ถ้าอันเดียวกัน จิตมันมีอยู่ตลอดเวลา มันอันเดียวกัน มันจะลืมได้อย่างไร เรามีจิตอยู่ตลอดเวลา ถ้ามันเป็นอันเดียวกัน มันลืมได้อย่างไร พอมันลืมไม่ได้ก็ต้องไปทบทวน ให้อย่างนี้ มันแก้ไขได้ แล้วมันอยู่ที่วาสนาด้วย สายบุญสายกรรม ถ้ากรรมเราดีเห็นใหม่ พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย การสร้างสมบุญญาธิการทำให้เขาวนปัญญา ทำให้สิ่งที่พระโพธิสัตว์จะใคร่ครวญมันลึกซึ้งมาก

พอลึกซึ้งมาก สิ่งใดกระทบขึ้นมา มันจะมีปัญญาอะไรนะ เขาเรียกเขาวนปัญญา แล้วมันเกิดขึ้นได้อย่างไร สิ่งนี้เกิดขึ้นได้ เกิดขึ้นได้ด้วยการภาวนา นั่งกำหนดสมาธิพุทโธๆ จะเกิดปัญญา แล้วจะเกิดดีมาก ที่นี้มันมาย้อน มาเน้นย้ำที่พระจูฬปันถก พระจูฬปันถก เห็นใหม่ ความจริง ผู้ที่จะเป็นพระอรหันต์มันต้องแสนกับ ผู้ที่เป็นพระอรหันต์ต้องแสนกับ ต้องสร้างบุญบารมีมามาก

แล้วจูฬปันถก มหาปันถกคือพี่ชาย พี่ชายเวลาปฏิบัติแล้วออกบวช ชีวิตลำบากมากในพระไตรปิฎกนะ มันเป็นเรื่องบุญกุศล พอเกิดขึ้นมาแล้ว มันไปอยู่กับตา เพราะพ่อแม่หนีตามไปไง แล้วก็ไปอยู่กับตา ตากี่รับไว้ รับลูกไม่ได้เพราะลูกหนีตามผู้ชายไป ก็เอาแต่ลูกไว้ ก็เอาแต่ลูกไว้ โครมตามนี้ลูกใคร ก็ลูกหลาน ก็ลูกของลูกสาว แต่ลูกสาวนี่ไม่เอาไว้ พอไม่เอาไว้บั้นนี้พอนะ พาไปไหนบั้นนี้มีปมในใจอยู่เหมือนกัน

ที่นี้เขาสร้างบุญบารมีของเขามา พอไปถึง ไร่หลานนี่มันก็ ชีวิตเรานั้นก็ไม่เหมือนเขา ก็เลยบอกตาบอกอยากบวช ตาก็ออนุญาตให้บวช มหาปันถกคือว่าพี่ชายบวชก่อน พอบวชแล้วไปภาวนาเป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์ปุ๊บก็คิดถึงน้องชาย ก็อยากให้น้องชายมาบวชบ้าง

ที่นี้เอน้องชายมา เห็นใหม่ น้องชายมาบวชแล้ว ให้ท่องมนต์บทหนึ่ง ท่องไม่ได้ ท่องอย่างไรก็ท่องไม่ได้ แล้วท่องไม่ได้ เห็นใหม่ พอท่องไม่ได้บั้น ไล่ให้สึก ที่นี้พระพุทธเจ้ารู้ถึงบารมี ไปดักที่ประตูเลย

“จูฬปันถกเธอบวชเพื่อใคร เธอบวชกับใคร”

“บวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

“แล้วจะไปไหน”

“จะไปลี้ก”

“ใครให้ลี้ก”

“พี่ชายให้ลี้ก”

“ไม่ต้องลี้ก บวชเพื่อเราก็มายู่กับเรานี้”

เอาผ้าขาวให้ลูบใจ “ผ้านี้ขาวหนอ ขาวหนอ” ทีนี้ผ้าขาว พอลูบไปนี่ทำไม มือเราลูบผ้าขาวไปแล้วก็ดำเป็นธรรมดา พอดำมันก็ ปัง! พระอรหันต์เลยนะ ทีนี้พอเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้ว พระก็แปลกใจ ประสาเราคนโง่อย่างนี้เป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร มันไม่ใช่โง่ ความโง่อย่างนี้นะ เพราะพระพุทธเจ้าบอกว่า “อดีตชาติเขาเคยเป็นกษัตริย์”

คนเป็นกษัตริย์จะมีปัญญาใหม่ เป็นกษัตริย์นี้มีปัญญา แล้วเป็นกษัตริย์ออกตรวจพลสวนสนาม ออกตรวจแล้วฝุ่น รถม้า สมัยโบราณมีรถม้า ทีนี้พอเอาผ้าเช็ดหน้าไป มันดำ มันฝังใจใจจากที่เป็นกษัตริย์จากที่มีปัญญา แต่เพราะที่ว่าทำไมบอกว่า ให้ท่องมนต์บทหนึ่งก็ไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร

มีอยู่ชาติหนึ่งเกิดเป็นพระ ฉลาดมาก ท่องปาติโมกข์ทุกอย่างได้หมดเลย แล้วบางทีพระเห็นไหม ดูพระเราเนี่ย มีพระใหม่บวชเข้ามา ๕ พรรษาจะท่องปาติโมกข์ เพื่อให้ฉลาดให้มีความรู้ใจ ทีนี้พอท่องปาติโมกข์ไป ไอ้คนนั้นท่องผิดๆ ถูกๆ ใจ ไปเยาะเย้ยเขา ไปหัวเราะเขา จนพระนั้นอาย ไม่กล้าท่องอีกเลย กรรมอันนั้นทำให้ปัญญาคิดไม่ได้เลย

เราจะย้อนกลับมาที่ว่า “จิตไม่ใช่ความคิด ความคิดไม่ใช่จิต” แต่มันคัดแปลงเปลี่ยนแปลงได้อย่างนี้เห็นไหม ด้วยกรรม ด้วยบุญ ความคิดของเราเนี่ยมันจะโลดแล่น ความคิดของเราจะมีคตคือ ความคิดของเราจะอันตู่ มันก็มีกรรมเข้ามาอีกเห็นไหม กรรมนั้นก็ตัวส่งเสริมให้ตัวความคิดของเรามันเปลี่ยนแปลงได้เหมือนกัน แล้วตัวเขาวนปัญญา มันจะเกิด เกิดจากการกระทำของเรา

ทีนี้สิ่งนี้เราจะใช้คำพูดอย่างนี้ประจำว่า เป็นสัตยชาติญาณ คำว่าสัตยชาติญาณ ของมันมีอยู่ของมันเป็นอยู่ แต่มันมีอยู่เป็นอยู่โดยสามัญสำนึกของมนุษย์ที่เราเอามาใช้สื่อสารกัน แต่องค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่าน ชรรมะเกิดจากใจ ชรรมะเกิดจากใจ ใจนี้เป็นผู้บรรลुชรรมะ ที่นี้ ชรรมะเกิดจากใจ ใจมันมีอะไรเป็นผู้ข้อง ใจมันจะสื่อสารกับใจของเราเองได้อย่างไร

ที่นี้ความคิดมันเกิดจากจิต มันใกล้จิตที่สุด เห็นใหม่ ความคิดเกิดจากจิต เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาสอนก็สอนกลับมาที่ความคิด แล้วเอาความคิดนี้ไต่ย้อนกลับไปที่จิต เพราะจิตนี้เป็นตัวเกิดตัวตาย จิตนี้เป็นตัวเกิดตัวตายหรือตัวภาวสวะ ตัวภพ ตัวปฏิสนธิจิตมันเป็น ตัวเกิดตัวตาย แล้วความคิดเกิดจากที่ตรงนั้น

ความคิดเกิดมาจากจิตแต่ไม่ใช่จิต ที่นี้ความคิดมาจากจิต มันความสัมพันธ์ถึงที่จิตเห็น ใหม่ ถึงย้อนกลับไปที่จิต ไต่เข้าไป ปัญญาอบรมสมาธิ จนจิตมันสงบเข้าไป ไปถึงตัวจิตเห็นใหม่ แล้วตัวเกิดดับๆ นี่ไงตัวเกิดดับๆ ตัวจิต ตัวเกิดดับนี้ เรากอยตะครุบมัน ถ้ามันเสวยอารมณ์ ถ้าเรา ตะครุบความคิดได้ เห็นใหม่ จิตเห็นอาการของจิต วิปัสสนาเกิดตรงนี้ จิตเห็นอาการของจิต จิต เห็นความคิดใจ ความคิดถึงเป็นเปลือก (จะอวดว่ามีฉลาดสักชนิดหนึ่ง) เพราะมันเห็นชัดเจนเห็น ใหม่

เราจะพูดประจำ เราพูดออกมาด้วยความรู้สึกของเรา เห็นใหม่ ว่าความคิดเป็นเปลือกสัมผัส จิตเป็นเนื้อสัมผัส เปลือกสัมผัสกับเนื้อสัมผัสมันเป็นอันเดียวกันใหม่ เรยกตัวอย่างขึ้นมาชัดเจนมากนะ ว่าความคิดคือเปลือกสัมผัส ตัวจิตคือตัวเนื้อสัมผัส ตัวเนื้อสัมผัสไม่ใช่เปลือกสัมผัส แต่โดยสมมุติ โดยสามัญสำนึกของมนุษย์ เราก็พูดบ่อย เราพูดบอกว่า

“โดยการเราหียบผลสัมผัสนี้ เราหียบสัมผัส เราหียบสัมผัสเราจับสัมผัส เราจะไม่โดนเปลือกสัมผัส เป็นไปได้ใหม่ ไม่ได้ เราหียบอะไรมันก็โดนเปลือกสัมผัสทั้งนั้น แต่ตัวเปลือกสัมผัสมันมีเนื้อสัมผัสอยู่ใน เปลือกสัมผัสนั้น”

เราจะจับหาจิตเราต้องจับความคิด เห็นใหม่ ตัวความคิด ถ้าความคิดเราไล่ความคิดไปนี้ แล้วเราก็ปอกเปลือกสัมผัส เราจะเข้าไปถึงตัวเนื้อสัมผัส แล้วตัวเนื้อสัมผัสมันหวาน ที่นี้เราศึกษาธรรมะ กันด้วยความโง่ เราก้ว่านามรูปๆ ปฏิบัติเป็นนามรูป รูปเกิดรูปดับ นามรูปนามเกิดดับ มิ่งกิน เปลือกสัมผัส เปลือกสัมผัสขมตายท่าเลย แต่มิ่งบอกว่าว่าง.. ว่าง..

ความคิด เกิดดับอะไรเกิดดับ ความคิดเกิดดับ ตัวจิตมีเกิดดับใหม่ ตัวจิตเกิดดับใหม่ แล้ว สิ่งที่เกิดดับคือความคิด แล้วพอความคิดเกิดดับ คุณี คุณาม คุณูป คุณเกิด คุณดับ แล้วก็รู้ชรรมะๆ

เราถึงบอกว่ามันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เลย เราพูดบ่อย เห็นไหมที่ว่าหลวงปู่มั่น ในมุต โดทัย หลวงปู่มั่นบอกเลย การเหยียด การตี้ม การรู้ เราต้องมีสติตลอดเวลา สตินี้มันสติจริงๆ เวลาเราปฏิบัติกัน พระป่าที่ปฏิบัติ เติงกรรมนั่งสมาธิภาวนา เราทำตามข้อเท็จจริงเห็นไหม เพราะคนรู้จริงสอนจริงๆ แล้วสอนจริงๆ

พอสอนจริงๆ เพราะมันเป็นเรื่องสิ่งที่เร็วมาก ความคิดมันเร็วมาก ความรู้สึกมันเร็วมาก ในเมื่อเร็วมาก เราจะทันมัน มันก็เป็นเรื่องที่ทุกข์ยากมาก นี่ไงที่ว่ากำหนดพุทโธ ปฏิบัติแล้วมันยุ่งมันยาก มันปฏิบัติยุ่งยากมาก โอ๊ย! ทุกข์มาก ทุกอย่างทุกข์ยากหมดเลย

เอ็งอยากสบายไหม เอ็งอยากสบาย นามรูปไปง สบายนะ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเวลาเรา ตี้มใช้ใหม่ เราไม่ทันใช้ใหม่ เราก็บอกตี้มหนอ เวลาเราเคลื่อนไหวใช้ใหม่ เราไม่ทันมัน เพราะมันเร็วมากใช้ใหม่ เราก็เคลื่อนไหวหนอ

ความจริงมันเป็นการกระทำที่มันเป็นสัจจะของมันอยู่แล้ว ทำไมต้องไปสร้างภาพขึ้นมา เพราะเราไม่ทันมันใช้ใหม่ เราไปสร้างเงาขึ้นมา กูตะครุบเงาๆ แล้วพอตะครุบเงา โอ๊ย! เงาไม่มีอะไรเว้ย นั่นนามรูปว่างเว้ย แหม แต่ความจริงไม่ได้อะไรเลย แล้วกินเปลือก เอาเปลือกส้มไปกิน มันก็เลยไม่รู้จักสมาธิใจ ความคิดไม่ใช่จิตนะ

แต่ที่นี้ความคิดไม่ใช่จิต ผู้ที่ภาวนาเป็น เรื่องนี้ชัดเจนมาก แล้วเวลาหนังสือมันออกมา หนังสือมันออกไป เวลาเรา คนที่ไม่เป็น เห็นไหม หลวงตาท่านบอกเลยละ ถ้าคนไม่เป็น ไม่รู้ไม่เป็น เขียนไม่ได้ พูดไม่ได้ ถ้าพูดไปมันจับต้นชนปลายไม่ถูกใจ มันก็จะบอกว่า สรรพสิ่งเป็นเรา คิดก็เป็นเรา แล้วนามรูปก็เป็นเรา สรรพสิ่งก็เป็นเรา มันปล่อยางได้

โดยสามัญสำนึก ความคิดเรา เรายังตี้มเลย บางทีเรตี้มทุกอย่าง อย่างที่เราเป็นสิ่งที่ตี้ม ทั้งนั้นนะ ถ้าตี้มอย่างนั้นทำไมไม่เป็นพระอรหันต์ละ ก็ความคิดไม่ใช่เราแล้ว ทำไมไม่เป็นพระอรหันต์ละ มันไม่เป็นเห็นไหม ไม่เป็นเพราะมันเป็นสามัญสำนึก มันเป็นเรื่องธรรมดา

แต่เวลาเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันไล่ความคิดของเราเข้าไป ไล่ความคิดของเราเข้าไป พอไล่ความคิดของเราเข้าไป เรารู้เราเห็น สันติภูริโก สิ่งที่จะเป็นธรรมต้องประจักษ์กับเรา ต้องรู้ ต้องเห็น ต้องสัมผัส แล้วมันก็ทำให้เราตื่นตัว ให้เรารู้ทันใช้ใหม่

ไอนี้ฟังเขาว่านะ เออๆ ภูรู้แล้ว ภูเป็นพระอรหันต์แล้ว ไม่รู้ใครบ้า มันต้องประจักษ์ มันต้องจับต้อง ที่นี้พอมันจับต้องมันยากสิจริงๆ แล้วเราส่งสารทุกๆ คนที่ปฏิบัตินะ เพราะเราต้องส่งสารตัวเราก่อน เพราะเราทุกข์มามาก ปฏิบัตินี้เราทุ่มเทมากนะ ที่นี้พอเราทุ่มเทมาก เราทุ่มเทมากแล้ว เราทำของเรามันได้ผล ได้ผลคือว่า เราประจักษ์กับตัวเราว่าเราแน่ใจตัวเราเองมาก

ที่นี้พอเราแน่ใจตัวเราเองมาก คนที่ปฏิบัติมันก็ต้องประจักษ์อย่างนี้ขึ้นมา ถ้าไม่ประจักษ์ ธรรมะเราไม่ไปเห็นไปรู้ ตรงประจักษ์กับใจเราขึ้นมา มันแก้สงสัยเราไม่ได้หรอก ที่มันแก้สงสัยเราไม่ได้ มันแก้ความหลงของเราไม่ได้หรอก ที่นี้ถ้าเราจะแก้ความหลงของเรา เราก็ต้องทุ่มเทอย่างนี้ พระโศคาบัน พระสกิทา พระอนาคา พระอรหันต์ ต้องทำอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ ถึงเป็นพระโศคาบัน พระสกิทา พระอนาคาจริง

แต่ที่เขาพูดกันมันไม่มีข้อเท็จจริงอย่างนี้ไง มหาเราแล้วปฏิบัติสะดวก มหาเราปฏิบัติง่าย ไอนี้เราก็ชอบง่ายกันอยู่แล้วนะ ก็ลงไปช่องทางเขาหมดเลย แล้วบอกยาก พอบอกยาก ยากไม่เอาๆ แล้วของจริง ความเป็นจริง เราไม่เอา เราก็จะไปเอาแต่ของปลอม แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้วเราจะเอาอะไร ถ้ามีความเชื่อมั่นอย่างนี้ละ แล้วเวลาปฏิบัติ เราจะไม่บอกว่าเราปฏิบัติแล้วยากเลย อ้าว! ยากเพราะเราจะพ้นจากทุกข์ ยากเพราะเราจะเอาชนะตัวเราเอง มันเป็นเรื่องที่ยากที่สุด ยากมากๆ แต่ไม่พ้นวิสัยมนุษย์ จะเอาแต่ความสะดวกสบายอย่างนั้นกันมันเป็นไปได้หรอก

สิ่งที่จะมันเอาของมันเป็น แล้วมันจะเป็นของมัน มันจะเป็นของมันไปได้อย่างไร ที่นี้เวลาบอก ใครเขามาก็จะบอกยากๆ บอกยาก ยากก็ต้องยอมรับว่ามันยาก พอยากขึ้นมาแล้วเราจะหลบหลีกเลย บอกยากไม่เอา ภูจะเอาง่าย แล้วก็ไปหาสิ่งที่ง่ายๆ เสร็จ เสร็จหมด เพราะกิเลส มันพอใจอยู่แล้ว กิเลสมันชอบอยู่แล้ว แล้วไปเข้าทางมัน มันจะไปไหน มันก็เป็นเรื่องของกิเลสหมดละสิ

มันยากก็ฝืน มันยากก็สู้ มันยากก็ทน แล้วสิ่งที่ปฏิบัติ เห็นไหม เรายัง คูลิ เราโตมาจากไหน แล้วคลอดออกมา ร่างกายนี้ อากา ๓๒ นี้ครบ แล้วมันก็โตขึ้นมาเป็นเราใช้ไหม เป็นคนหนุ่มคนสาว แล้วก็แก้เต่าไป การปฏิบัติก็เหมือนกัน มันมาจากไหน มันก็มาจากจิต ความคิดมันก็ไปอยู่ที่จิต ทุกอย่างมันมาที่จิต ไอนี้ของที่เรารู้สอย อย่างเรา เห็นไหม อย่างเฟอร์นิเจอร์อย่างเสื้อผ้า เราตัดออกจากข้างนอกเข้ามา แล้วเราเอามานั่งห่ม มาใส่

ไอนี้เราตัดมาจากวัตถุใช้ใหม่ แต่ถ้าตัวจิตเรามีให้มันตัด มันจะตัดมาได้ใหม่ มันจะไปเกิดมาจากไหน มันก็เกิดมาจากใจเรานั้นแหละ พอมันเกิดมาจากใจเรา เราก็ต้องเข้าไปตรงนั้น ต้องไปแสวงหาตรงนั้น ต้องไปทำกันตรงนั้น มันจะเร็วขนาดไหนมันก็ต้องรู้ ต้องทำ มันไม่ใช่จิต เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะถ้ามันสงบ มันไม่มีความคิด

นี่พอสงบไม่มีความคิด นี่สงบไม่มีความคิดนะ ถ้ามีความคิดความฟุ้งซ่าน มันสงบได้อย่างไร เพราะอะไร เพราะตัวจิต ตัวพลังงานมันไม่มีความคิด มันก็เป็นจิตเดิมแท้ที่ส่องใส ส่องใส แล้วความคิด ความคิดมันเป็นเปลือก ความคิดมันทำให้ขุ่นมัว เพราะมีการ มีความคิด มีความขุ่นมัว เห็นใหม่ ตะกอนในน้ำถ้ามีคนไปกวมัน มันก็ขุ่น ความคิดมันคิดอยู่บ่อยๆ มันคิดอยู่ตลอด จิตมันก็ขุ่นมัว

ทีนี้ถ้าเราจะทำให้มันใส ความคิดมันต้องไม่มี พอความคิดไม่มี มันก็ไม่มีอะไรไปกวมันให้ตะกอนนั้นขุ่นใช้ใหม่ สมานคือความไม่คิด แต่ไม่คิดมีสติ มีความรับรู้อยู่ ไม่ใช่สมานกับความไม่คิด ก็สลบไปเลยสิ วางยา เอ้อไปเลย มันก็ไม่ใช่สมานอีกล่ะ เพราะสมานมันมีมิจา มีสัมมา มิจา สมานคือสมานหัวตอใจ เเฉ..เฉ.. อยู่นี้ไม่มีสติ สมานหัวตอ สมานที่มีสมานหัวตอ มีมิจาสมาน มีสัมมาสมาน

สมานถ้าคนปฏิบัติสมานไปมันจะรู้เรื่องสมานอีกเยอะแยะเลย แล้วพอเป็นสมานแล้ว คีลสมาน ปัญญา ไม่มีสมานจะไม่เกิดโลกุตตรปัญญา จะไม่เกิดมรรคญาณ ความคิดตรีกในธรรม การศึกษาในธรรมะทั้งหมดเป็นโลกียปัญญา เป็นปัญญาของกิเลส คือปัญญาจากภพนี้ไง ปัญญาจากตัวฐานของความคิด แล้วตัวฐานความคิดเป็นอวิชา พออวิชาเกิดความคิดขึ้นมา ก็เกิดอวิชาอยู่แล้วใช้ใหม่

พอเกิดอวิชา อวิชา ปจฺจุยา สงฺขารา สงฺขารา ปจฺจุยา วิญฺญาณํ มันก็หมุนออกไป มันก็หมายถึงว่าเป็นภพเป็นชาติ เป็นภพเป็นชาติ ภพชาติโดยความคิดใจ “ความคิดหนึ่งก็เป็นชาติหนึ่ง ชาติหนึ่ง” เร็วขนาดนั้นนะ แล้วพอไล่เข้าไป นิโรโหตุ เห็นใหม่ นิโรโหติ มันดับไปดับๆๆ ดับจนถึงตัวจิต แล้วตัวจิตมันดับ ดับอย่างไร

ถ้าความคิดเป็นจิตนะ เวลาพระอรหันต์ตาย มันจะเหมือนปุถุชนตายไปตายไปพร้อมกับความคิด พระอรหันต์กับปุถุชนตาย ต่างกันตรงนี้ไง เพราะพระอรหันต์นี้ขั้น ๕ เห็นใหม่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญฺญาณ เป็นภาวะ เห็นใหม่ เป็นภาวะ ขั้น ๕ เป็นภาวะ ขั้น ๕ เป็นสิ่งที่

ต้องรักษา แต่ถ้าเป็นปุถุชน ชั้น ๕ เป็นมาร เพราะพระอรหันต์นี้ตัดหมด ตัดความคิดออกหมดเลย แล้วทำลายตัวพลังงานนั้นด้วย

ตัวพลังงานนั้นคือตัววิชา กิเลส ไม่ใช่แค่ความคิดนะ แม้แต่ตัวพลังงานนั้นยังต้องทำลายเลย แล้วความคิดมันจะเกิดได้อย่างไร แล้วพอทำลายไปแล้วมันจะเหลืออะไร เหลือธรรมชาติอะไร

“ความคิดไม่ใช่จิตเด็ดขาด”

แต่ความคิดนี้เราเอามาใช้ประโยชน์ ที่นี้พอมานี้ใช้ประโยชน์ เราจะให้กำลังใจตลอดเวลาว่าเวลาประพฤติปฏิบัติ เราคิด มันเป็นสมมุติหมดละ เราคิด มันเป็นโลกีย์ปัญญาหมด เปลือกส้ม เราจะหยิบส้ม โดยที่ไม่โดนเปลือกส้มก่อนไม่ได้หรอก เราต้องหยิบส้มขึ้นมาแล้วแกะเปลือกออก เราจะได้กินรสส้มหวานหอม

เราก็ใช้ความคิดเราแหละ ปลดเปลื้องความคิด ใช้ปัญญาอบรมสมาธิใจ ถ้าเราไม่หยิบผลส้มขึ้นมาแกะ เราจะได้กินรสเนื้อส้มนั้นไหม ถ้าเราไม่จับที่ความคิด ไม่จับไปที่ความรู้สึกของเรา เราจะได้สมาธิไหม ที่นี้พอเราจับขึ้นไป เราจะปฏิเสธเลย บอกว่าขอส้มที่ไม่มีเปลือก เอ็งต้องผสมพันธุ์เอง ผสมพันธุ์ขึ้นมา แล้วปลูกเอง ส้มที่ไม่มีเปลือก มันไม่มี มันไม่มีมันเป็นไปไม่ได้ พระพุทธเจ้าไม่สอนสิ่งที่ไม่มีไม่เป็นนะ พระพุทธเจ้าสอนสิ่งที่มีที่เป็น แล้วสิ่งที่มีที่เป็น มันเป็นจากเรา มันเป็นจากเรานะ มันเป็นจากเรา

เอาอันนี้ก่อน มาก่อน

ถาม : นั่งสมาธิปฏิบัติ จิตเกิดตัวรู้ที่ร่างกายเหมือนบ้านเช่า ถ้าเราติดอยู่ เราต้องย้ายที่อยู่เรื่อยๆ ไป เป็นการรู้แบบใดคะ

หลวงพ่ : เป็นการความรู้แบบดีมาก เพราะเวลานั่งสมาธิปฏิบัติ จิตเกิดความรู้ขึ้นมา เขาเรียกว่า “ธรรมเกิด” คำว่าธรรมเกิด เห็นใหม่ เพราะว่า เรารู้ที่อยู่ถ้าเราเปรียบเทียบ เห็นใหม่ คนเช่าบ้านเขาอยู่ เวลาเราย้ายบ้าน มันก็ต้องย้ายเป็นธรรมดา อันนั้นเป็นคนอื่นที่เขาใช้ดำรงชีวิตของเขา แต่ขณะที่จิตเราสงบ จิตเรามีหลักมีเกณฑ์ พอมันมี เหมือนกับร่างกายนี้ เหมือนบ้านเช่า เราคิด ย้ายอยู่ไปเรื่อยๆ มันเป็นเรื่อง

ความคิดอย่างนี้เกิดขึ้นมา มันจะเกิดชนลูกชนพอง เกิดจากความสุข “ธรรมะเกิด” ธรรมะเกิด ไม่ใช่อริยสัจเกิด ธรรมะเกิด สิ่งนี้เป็นความรู้แบบใด เป็นธรรมเกิด แต่คำว่าธรรมเกิดนะ คำว่าธรรมเกิด คือธรรมะมีอยู่แล้ว แล้วจิตของเรา เราเคยสร้างบุญกุศลกันมา เราเคยเป็นชาวพุทธ เราเคยตักบาตร เราเคยฟังเทศน์มา ฟังธรรมมา

คนไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม เห็นไหม เขาเคยทำบุญทำกุศลเขาก็ไปเกิด เวลาพูดถึงธรรมะ เขาสะท้อนใจเขา นี่เหมือนกัน สิ่งที่มีมันมีอยู่ในใจเรา พอจิตเราสงบขึ้นมา เหมือนกับเราทำความสะอาดบ้านเรา พอดูๆ ไป สิ่งที่เราซ่อนไว้ในบ้านมันตกอยู่ใต้พรมไม่เคยเห็น นี่ใจเราเจอเพชรนิลจินดาตกอยู่ในพรม เราจะโอ้โฮ! ๆ นี่ก็เหมือนกัน พอจิตมันสงบเข้าไป มันไปเกิดข้อมูลจากใจที่มีมันขึ้นมาเป็นธรรม

พอมันเป็นธรรม เห็นไหม มันก็เป็นจริงๆ ร่างกายนี่นะ เวลามันตายมันเกิด มันก็เหมือนกับเราเกิดในวัฏฏะ ไปเกิดเป็นคนนี้ ก็ได้ร่างกายนี้ ตายไปเกิดเป็นคนใหม่ก็ได้ร่างกายใหม่ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ เป็นอย่างนั้นจริงๆ โดยวัฏฏะ แต่โดยวัฏฏะ เห็นไหม นั่นคือข้อเท็จจริง แต่ขณะที่มันเกิดกับความรู้สึกรู้สึกของเรา มันเป็นธรรมะเตือนเราไงว่า

“ถ้าเราไม่ประพฤติปฏิบัติ เราก็จะต้องย้ายบ้านหลังนี้ไปอยู่อีกหลังหนึ่ง”

มันได้บ้านมาเพราะภพ อย่างที่ว่าเมื่อภพนี้ ภพ ภวาสวะ ตัวภพ มันจะได้บ้านอีกหลังหนึ่งได้ไปเรื่อยๆ เวลาพระพุทธรูปเจ้าชนะมาร เห็นไหม เรือนยอดสามหลัง ความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วรวมเป็นเรือนยอด เราได้หักเรือนยอดนั้นแล้ว จะเกิดอีกไม่ได้เลย อันนี้เป็นการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาโดยความเป็นจริง แต่ขณะที่เกิดอย่างนี้เป็นธรรมะเกิด

ธรรมะเกิดคือธรรมะ คือความรู้สึก ธรรมะคือความรู้สึกเห็นไหม ธรรมะ หลวงตาท่านพูดบ่อย ธรรมะที่สัมผัสธรรมะได้แท้จริงคือหัวใจของเรา หัวใจเราสัมผัสสุข สัมผัสทุกข์ สัมผัสดี สัมผัสชั่ว ภาชนะที่ใส่ธรรม ที่สัมผัสจริงๆ คือหัวใจของเรา ไม่ใช่พระไตรปิฎก พระไตรปิฎกเป็นหนังสือ มันไม่มีความรู้สึก เพียงแต่เราจดจารึกไว้เพื่อค้นคว้ากัน เราจดตำราไว้ในพระไตรปิฎกใช้ไหม เราเอาไว้เปิดอ่านๆ

พระไตรปิฎกมันรู้สึก รู้ร้อน รู้หนาว รู้เย็น รู้อ่อน รู้แข็งไหม มันไม่รู้เรื่องนะ เราฝากไว้ในหนังสือ ไว้ไปเปิด ไปเปิดค้นคว้า แต่ขณะที่เราปฏิบัติ เห็นไหม หัวใจ ความสัมผัส มันสัมผัส

ความรู้สึก สัมผัสธรรม ยิ่งสัมผัสสมาธิธรรม เห็นใหม่ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต พอสัมผัสสมาธิธรรมก็มีความสุขมาก สัมผัสวิปัสสนาธรรมมันเกิดปัญญาขึ้นมา

ถ้าเกิดปัญญาขึ้นมา วิปัสสนาธรรม เวลาเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาที่เป็นวิปัสสนา มันจะรู้เลยว่าปัญญาวิปัสสนา โลกุตตรปัญญา กับปัญญาที่เป็นโลกียปัญญา มันต่างกันอย่างไรๆ อ้าว! เวลาเป็นโลกียปัญญากี่นี่ไง เราคิดธรรมะสิ คิดให้หัวแตกเลย คิดไปเถอะ ธรรมะนี่คิดไปเลย เราก็คิดธรรมะกันได้ นี่ไง โลกียปัญญา เพราะคิดแล้วมันก็จบแค่นี้ คิดแล้วก็คิดอีก คิดอีกก็คิดอีก คิดแล้วก็คิดอยู่นั่น คิดแล้วมันได้อะไร

ถ้ามีสติปัฏฐาน มันก็ได้เป็นปัญญาอบรมสมาธิ เพราะมันคิดถึงธรรมะปัฏฐาน มันซึ่งใจปัฏฐาน มันรู้สึก มันเข้าใจ พอมันประสบเข้ามันก็ปล่อยๆ แล้วถ้าปล่อย ถ้าคนไม่มีบารมี ไม่มีवासานะ พอปล่อยแล้วมันก็ อืม ทำแล้ว ปฏิบัติธรรมแล้วก็ได้แค่นี้ ปฏิบัติธรรม แต่ถ้าคนมีवासานะ โอ้โฮ! เอ๊ะ มันเป็นเรื่องที่มหัศจรรย์นะ มันเป็นเรื่องที่คิณะ ทำต่อไปๆ พอต่อไปผลมันให้มากขึ้นๆ เราที่จะชวนขาย เราจะปฏิบัติขึ้นไป เราจะได้ผลของเรา

ถ้ามันมีคำว่าชวนขาย มีผู้ซื้ออยู่ นี่ เพราะอะไร เพราะว่าเขาวนปัญญาของเรา เพราะความเปรียบเทียบกับของเรา เพราะความมุนานะของเรา เราจะได้ประโยชน์ของเรา เห็นใหม่ สิ่งนี้เรียก “ธรรมะเกิด” นี่ธรรมะเกิดโดยข้อเท็จจริงนะ

แต่หลวงตาท่านสอนอย่างนี้ “ท่านบอกกิเลสเกิด” กิเลสเกิดเพราะอะไร กิเลสเกิดเพราะถ้าเรายังไม่รู้อะไรมัน เราก็คิดว่า อืม แปลกใจไปอย่างนั้น แต่พอรู้ว่าเป็นธรรมะเกิด อยากได้ ความอยากได้ อยากเป็นอีกนั่นคือกิเลสไง ทีนี้กิเลสเรายังอยากให้มันเกิดอีก เราอยู่ของเรา เราทำของเรา มันจะเกิด มันจะไม่เกิด มันอยู่ที่ข้อเท็จจริง อยู่ที่ความจริงจัง ความวิริยะอุตสาหะของเราที่เราจะทำอย่างนั้นอีก

สิ่งนี้มันเป็นผลบุญ เราจะบอก สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมา ที่ว่า พอมีปัญญาเกิดขึ้นมาว่า เหมือนกับเราต้องย้ายบ้านบ่อยๆ มันเป็นเรื่องธรรมดา คือธรรมะมาเตือนเราไง คือธรรมะ คือสังขารเตือนหัวใจเรา ให้หัวใจเราได้คิด เวลาธรรมะเกิดมันจะมาเตือนเรา ที่หลวงตาท่านพูด เห็นใหม่ เวลาท่านปฏิบัติไป แล้วพอธรรมมันเกิด พอท่านเห็น “ใจนี้ใส.. ใส..”

“ธรรมะกลัวท่านหลง” นี่ท่านพูดเองนะ

ธรรมะกลัวเราหลง ธรรมะมาเตือนเลยว่า “แสงสว่างทั้งหมดเกิดจากจุดและต่อม จุดและต่อม จุดและต่อมของแสงอยู่ที่ใจของเรา” พอธรรมะเกิดเตือน ธรรมะเตือนแล้ว ท่านกึ่งเลยนะ แล้วท่านก็ไม่.. หลวงปู่มั่นนิพพานไปแล้ว ถ้าหลวงปู่มั่นอยู่ไปตามกับหลวงปู่มั่น เพราะหลวงปู่มั่นเคยบอก ก็ตรงนั้น ก็ย้อนกลับมาที่จบ

ทีนี้พอไม่มีคนสอนใช้ใหม่ พอบอกว่าจุดและต่อม แล้วจุดและต่อมอยู่ที่ไหน มันก็เลยวนอีก ๘ เดือน สุดท้ายก็กลับมาจุดและต่อมที่ใจ ธรรมะเกิด ธรรมะเกิดมาเตือน ท่านบอก ธรรมะเกิด ท่านพูดบ่อย เห็นใหม่ ในเทพ หลวงตาบอกว่าธรรมะกลัวเราหลง ธรรมะก็เตือนเลย นี่มาเทศน์ให้ฟังไง

ที่หลวงปู่มั่นบอกว่าอยู่ในป่า เห็นใหม่ แล้วท่านลงมากรุงเทพฯ สมเด็จฯ ถามว่า

“หลวงปู่มั่น ท่านอยู่ในป่า ท่านไปศึกษากับใคร เราอยู่กับตู้พระไตรปิฎก อยู่กับกองตำราหมดเลย เรายังงอยู่ทุกวันเลย เราต้องรื้อค้นตลอดเวลาเลย แล้วท่านฟังเทศน์ใคร”

“กระผมฟังเทศน์ทั้งวันเลย ผมฟังเทศน์อยู่ตลอดเวลาเลย”

นี่ไง เทศน์ ธรรมะมันเตือน หลวงตาท่านเดินจงกรมอยู่ แสงสว่าง ความสว่างไสวมันเกิดจากจุดและต่อมของจิต ย้อนกลับไปทีจุดนั้น ขนาดธรรมะเตือนขนาดนี้นะ คนที่ไม่มีครูบาอาจารย์ เห็นใหม่ ยังจะต้องจุดต่อมไหนล่ะ แล้วไหนมันจุดต่อม ธรรมะเตือนมานี้ ธรรมะสั่งธรรมบอกซัดๆ เลย แต่เราค้นคว้ากันไม่ได้ นี่ก็ธรรมะเตือนซัดๆ เลย จะเอาไม่เอามันอยู่ที่วาสนาเรา มันอยู่ที่วาสนา นี่ธรรมะมาเตือนเราแล้ว นี่เป็นเรื่องจริง

แต่ถ้าเป็นคำว่ากิเลสเกิดก็คือว่า เราเป็นแล้ว เรารู้แล้ว เราอยากจะเป็นไป พอเราอ่านเรารู้เลย ขณะที่เกิดอย่างนั้นมันขนพองสยองเกล้า สั่นไหวไปหมดเลย ธรรมะมันเกิด มันเกิดเลยธรรมสังเวชไง ธรรมะเกิด พอเกิด ผลของมันคือสังเวช สังเวช สังฆธรรมมันเตือนแล้ว เราจะ โอ้โฮ! ซาบซึ้งอยู่ แต่พักเดียวนะ ประเดี๋ยวกิเลสมันจี๋หัวได้นะ มันจะพาไปต่อ ขณะเกิดอาการจะเป็นอย่างนี้ แล้วมันเกิดได้ มันเกิดขึ้นมาแล้วนี่ มันทำไป แล้วมันจะไม่เกิด

ถ้ามันจะเกิดอีก มันไม่เกิดเป็นอย่างนี้แล้ว ถ้าเกิดอย่างนี้เป็นสัญญา ถ้ามันจะเกิดอีกมันจะเป็นข้อมูลใหม่ มันจะเป็นเรื่องใหม่ไปเรื่อยๆ เรื่องใหม่ที่มันกระเทือนชั่วหัวใจเรา กระเทือนชั่วหัวใจเรา จะเป็นเรื่องใหม่ไป

ถาม : การมีพรหมวิหาร ๔ มายึดที่จิต กับจิตยึดพรหมวิหาร ๔ นี้เหมือนกันหรือต่างกัน

หลวงปู่ : ต่างกันมาก การมีพรหมวิหาร ๔ มายึดที่จิต เห็นไหม อันนี้เราต้อง เห็นไหม พรหมวิหาร ๔ เราต้องมี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เราต้องมี เราต้องฝึกขึ้นมา แต่กับจิตที่มี พรหมวิหาร ๔ จิตที่มีพรหมวิหาร ๔ คือจิตผู้ที่ปฏิบัติธรรม จนเป็นธรรมในหัวใจใจ ใจเป็นธรรม แล้วมันไม่ต้องฝึก ไม่ต้องมีใจ

คือคนที่แบบว่า เราสติไม่ดี เราต้องฝึกสติ แต่คนที่สติเขาดี เขาอยู่กับจิต สติจะดีกว่าจริง ใหม มันต่างกันตรงนี้ไง พรหมวิหาร ๔ ที่เราต้องพยายามฝึกให้มันเป็น กับจิตที่มีพรหมวิหาร ๔ อยู่ในจิต ที่นี้พรหมวิหารอยู่ในจิต ถ้าเราจิตยังมีกิเลสอยู่ พรหมวิหาร ๔ นี้มันจะได้ประโยชน์มาก น้อยขนาดไหน

อย่างเช่นเราคนดี เราคนมีเมตตา พ่อแม่หรือญาติพี่น้องจะปวดหัวเลยนะ มีเท่าไรก็ให้เขา หมดยๆ ทำไมไม่เก็บไว้ใช้เองบ้างล่ะ เพราะจิตเขาดี ถ้าจิตเขาดี สิ่งนี้มันก็เป็นเรื่องวัตถุนะ ถ้าจิต เขาดีจริง มันต้องพัฒนาด้วย ต้องพัฒนาให้มันดีขึ้น สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาอย่างนั้นนะ การมีพรหม วิหาร ๔ เราจะพูดอย่างนี้เลยนะ กับจิตที่มีพรหมวิหาร ๔ คือจิตพระอรหันต์ จะพูดอย่างนี้เลย

จิตพระอรหันต์ จิตมีเมตตาธรรมอย่างนี้ตลอด แต่พวกเรานั้นยังมีกิเลส ยังมีความเห็นแก่ ตัว เห็นไหม ยังมีสิ่งที่ อันนี้จะให้ อืม เอาไว้ก่อนน่า เห็นไหม มันยังมีต่อรอง แต่จิตที่มีพรหม วิหาร ๔ มันปล่อยได้หมด มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติของมันเลย อันนี้สงสารมาก

ถาม : หนูเคยพุทโธได้ แต่ตอนนี้พุทโธไม่ได้เลย ทั้งที่พยายามแล้ว หนูคิดว่าถ้าหนูพุท โธแล้วเหมือนหัวตอเดินได้ ลองเปลี่ยนเป็นวิธีอื่น ตั้งสติ ให้มีสติก่อนจึงมาพุทโธได้ไหมคะ

หลวงปู่ : ได้ ได้หมดล่ะ คำว่าได้หมดนี้นะ ถ้าพุทโธ แต่ก่อนทำได้ ตอนนี้พยายามทำแล้ว คำว่าพยายามนะ เราไปพยายาม เราไปเจาะจง เราไปเพ่ง เหมือนเช่นเราเป็นแผล เห็นไหม แล้วเรา เห็นแผล เราก็เกาเรื่อยๆ เลือดมันจะออกมากเห็นไหม ถ้าเราเห็นแผลใช่ไหม เรารักษาทำความ สะอาดมัน แล้วเรารักษาแผล แผลเราจะหายนะ ความพยายาม ความเพ่ง ความทำเกินกว่าเหตุ มัน ก็เหมือนกับเราไปคอยสะกิดแผลเราให้แผลมันมีเลือดออกตลอดเวลา

เราตั้งใจของเรา เรารักษาแผล เราจะไม่ขูดไม่ข่วน ไม่แกะให้แผลนั้นมีเลือดใช่ไหม การ กำหนดพุทโธก็เหมือนกัน การกำหนดพุทโธ เราไม่ต้องเกร็งขนาดนั้น ใจ แต่เรื่องอย่างนี้นะมันก็

เป็นจริตนิสัยของคน เราว่าเราไม่เกร็งนะ เราก็อำดีๆ ทำไมคนเขาว่าเราเกร็งหนีบหายเลย เราไม่ได้เกร็ง การเกร็งหรือการไม่เกร็ง มันเป็นการลองผิดลองถูกของเรา

ถ้าเราเกร็งหรือเราทำแล้ว เราตั้งใจขึ้นมาแล้ว มันไม่ได้ ถ้าไม่ได้ เราจะวางใจอย่างไร ขณะที่เราวางใจ วางใจสบายๆ พุทโธๆ ไปนี่ แล้วจิตมันเคยสงบขึ้นมา มันพอทำได้นี่ เราจำอารมณ์อย่างนี้ไว้สิ เห็นไหม การเข้าสมาธิ การออกสมาธิ หลวงตาท่านสอนอย่างนี้ การเข้าสมาธิได้นี่แสนยาก แล้วพอจิตเป็นสมาธิแล้วอย่าไปบังคับมัน อย่าไปกระตุกมัน อย่าไปทำลายมัน เดี่ยวจะเข้ายาก

พอเข้าถึงสมาธิแล้ว เวลาออก อย่าปုပ်ปีบ เวลาออกจากสมาธิ พอจิตเป็นสมาธิ เห็นไหมว่าง..สบายหมดเลยเห็นไหม เวลาจะออกจากสมาธิเรากำหนดจิตไว้เฉยๆ มันก็แผ่ชานออกมา ความรู้สึกมันจะแผ่ชานออกมาเฉยๆ เห็นไหม เราจำอาการอย่างนี้ไว้สิ เราเล่าเนื้อเล่าสัตว์ เราเห็นทางเนื้อทางสัตว์ ที่เรากล่าวมัน แล้วเราจะเล่าสัตว์ครั้งที่ ๒ ที่ ๓ ไปทางอื่นมันจะได้สัตว์ใหม่

เราเคยเห็นหมูนั่งเข้าไปทางนี้ มันเป็นร่องเป็นทางเดินของหมูป่าทั้งฝูงเลย เราจะเอาหมูป่า เราเคยมาดักที่นี้ เราได้หมูป่า แล้วมึงไปเอาที่อื่นมึงจะได้หมูป่าใหม่ การเข้าสมาธิ การออกสมาธิ เห็นไหม การเข้าและการออก มันเป็นการยืนยันกับเราว่าเราทำถูกทาง เราทำกันนะหยาบมาก ทำอะไรก็ปုပ်ๆ ปีบๆ ไม่ทำด้วยสติปัญญา ไม่เคยใคร่ครวญกิริยาท่าทาง ไม่เคยใคร่ครวญสติปัญญา ไม่เคยใคร่ครวญเลยว่า เริ่มต้นเราทำอย่างไร

เรานะปฏิบัติ เวลาจิตเราเสื่อม จิตเราไม่มีความชำนาญ ไม่รู้ ปฏิบัติแล้วไม่ได้ผลนะ เราจะนั่งคิดเลย ตื่นเช้าขึ้นมาตั้งแต่ตี ๔ ตี ๕ ทำอะไรบ้าง คิดอะไร อารมณ์ความคิดมันกระเทือนใจ อะไรบ้าง จัดบาตร ออกมาจัดบาตรทำข้าววัตร เสร็จแล้วออกไปบิณฑบาต ออกไปบิณฑบาตนะ คิดอะไร ไปเจอกระทบ อารมณ์กระทบ ไปบิณฑบาต ไปเห็นรูปเห็นร่าง เห็นอะไรมาบ้าง

บิณฑบาตกลับมาทออาหารออกแล้ว ทออาหารออกจัดอาหาร เราอยากกินอะไร ไม่อยากกินอะไร ใส่บาตรไปแล้ว คำแรกที่ยัดใส่ปากเข้าไปนี่คืออะไร แล้วยัดใส่ปากกินเข้าไปแล้ว แล้วภาวนา มันเป็นอย่างนี้ เราไล่ขนาดนั้นนะ ถ้าภาวนาแล้วไม่ได้ผล วันไหนภาวนาไม่ดี ตอนปฏิบัติใหม่ๆ ตอนที่เราทุกซ์ เราจะไล่เลยว่าเราทำอย่างไร มันถึงไม่ได้ผล มันทำอย่างไร มันถึงได้ผล

เพราะการปฏิบัตินี้ การปฏิบัติของเรา การศึกษาทางวิชาการต่างๆ เห็นไหม เราทำวิจัย ถ้าเรามีอาชีพแล้ว งานวิจัยนั้นเพื่อประโยชน์กับเรา การปฏิบัติของเราก็เพื่อการไม่เกิดไม่ตายเลยล่ะ เราไปปฏิบัติ เราเอาจริงเอาจังกับเรา เพื่อสิ่งที่เรา เราจะล้มภพล้มกิเลส ล้มพญามารเลย แล้วมันจะง่าย ๆ มันไม่มีหรอก เราจะปกครองประเทศทั้งประเทศ จะรบยึดประเทศเขา เราจะใช้วิธีการอย่างไรเข้าไปยึดครองประเทศเขา แล้วจะปกครองประเทศเขา

นี่ก็เหมือนกัน เราจะยึดครอง เอาธรรมะยึดครองหัวใจของเรา ไม่ให้มารมันมีที่อยู่อาศัยในหัวใจของเรา มารไหนมันจะยอมให้เราทำได้ง่าย ๆ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยนะ แล้วสิ่งที่มัน เราจะต้องสู้กับเราเพื่อ เพื่อจะชนะมารในหัวใจของเรา แล้วมันจะไม่ทุกข์ไม่ลำบาก มันเอาอะไรมาพูด แล้วถ้ามันเจอทุกข์มันลำบาก มันก็ต้องมีความกำลังใจสิ

นี่ไง เห็นพระปฏิบัติกัน เห็นครูบาอาจารย์ปฏิบัติกัน ก็เลยปฏิบัติ ปฏิบัติเป็นพิธี เห็นเขาปฏิบัติกัน ก็จะทำสักแต่ว่า คือไอ้โน่นก็ไม่ได้ ไอ้นี้ก็ไม่ได้ มันจะโน่นไม่ได้นี่ไม่ได้ มันก็ย้อนกลับมาสิ ย้อนกลับมาดูเราก่อน ทำไมมันถึงพุทโธไม่ได้ ทำไมทำไปแล้วมันทุกข์ ถ้ามันทุกข์ขึ้นมา นี่ มันทุกข์ขึ้นมา นี่ มันไม่ได้ มันเป็นหัวต่อ มันทำไมถึงเป็น มันต้องจริงจังเพราะเราพูดบ่อยมาก ใครมาบอกว่าเอาสมาธิ จะเอาสมาธิ

สมาธิมันเป็นผล แล้วเหตุมันคืออะไร ทำไมไม่ย้อนไปดูที่เหตุบ้าง นั่งหลับๆ นี่ทำไม ข้าวเย็นไม่ต้องกินมันก็ได้ ถ้าอยากปฏิบัติ ทำไมถือศีล ๘ ไม่ได้ ถือศีล ๘ เราไม่ต้องบอกเขาว่าถือศีล ๘ ถือศีล ๘ ไว้ที่ใจนี้ ถ้าวันไหนมันมีความจำเป็นก็กินไปกับมัน วันไหนไม่มีความจำเป็น กูก็หักห้ามกิเลสกูไม่ให้กิน แล้วพอไม่กิน ในท้องมันก็ร้องจ๊อกๆ เราก็หาน้ำหาน้ำปานะ นาน้ำอะไรที่พอหล่อเลี้ยงมัน แล้วก็นั่งพุทโธๆ ของเราไป

ลองดูสิ ลองดูว่า เออ ถ้าทำอย่างนี้แล้วภาวนาได้ไหม ภาวนา ทำอย่างนี้แล้วดีขึ้นไหม มันก็ต้องหาวิธีการหลากหลาย วิธีการที่เราจะเอาตัวรอดสิ ไอ้พุทโธ กูก็พุทโธอยู่นั่น กูก็พุทโธอยู่นั่น วันนั้นก็พุทโธเข้าไป เราต้องหาทางนะ แต่ถ้าถึงที่สุดแล้ว ถ้ามันพุทโธไม่ได้ มันพุทโธทำไม่ได้ จะทำวิธีการตั้งสติ ตั้งสติก็ได้ ค่อยๆ คิดก็ได้

เราจะพูดนะ เวลาเราเอามาเปรียบเทียบให้เห็นภาพชัดเจน พระโมคคัลลานะเป็นพระโสดาบัน ฟังจากพระสารีบุตรมาเห็นไหม “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าให้ละเหตุนั้น” พอพระสารีบุตรไปบอกพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะเป็นพระโศคาบันเลย แล้วไปหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าให้บวช พระพุทธเจ้าให้บวช แล้วให้ออกปฏิบัติ

พระโศคาบันนั่งหลับ นั่งสัปหงก พระพุทธเจ้านี้เหาะมาเลย “ถ้าเธอง่วงเธอก็มองดาวสิ ถ้าเธอง่วงเธอก็เอน้ำลูบหน้าสิ ถ้าเธอง่วงเธอก็ตริกในธรรมสิ”

พระโศคาบันยังนั่งหลับเลย แล้วเราเป็นใคร เราก็คือต้อง เวลาเราที่อดอย เราต้องคิดอย่างนั้น มันไม่ใช่ของง่ายนะ เพราะเราเห็นครูบาอาจารย์ปฏิบัติกันใช่ไหม พอศาสนาเป็นที่เคารพบูชา ศาสนาเป็นที่พึ่งพิง พวกเราถ้าไม่มีของจริงนะ ของเทียมก็ไม่มี ไม่มีหลวงปู่เสาร์ ไม่มีหลวงปู่มั่น ไม่มีครูบาอาจารย์เรามาหรือกันขึ้นมา เมื่อก่อนใครปฏิบัติ เขาว่าบ้านะ มึงอย่าทำนะ บ้านะ บ้านะ

พอเดี๋ยวนี้ปฏิบัติขึ้นมา ครูบาอาจารย์ปฏิบัติขึ้นมา เออ บ้าขยได้เว้ย เดี่ยวนี้กูก็เปิดสำนัก บ้าๆ ก็บ้าขยได้แล้วใช่ไหม เมื่อก่อนบ้าขยไม่ได้ มันเลยเปิดสำนักบ้ากันใหญ่เลย แล้วให้ปฏิบัติกัน บ้ากันอยู่อย่างนั้น บ้าเพราะมันไม่มีคนรู้จริงสอน ใจมันก็คือบ้า แล้วก็สอนกันบ้าๆ ทางลัดๆ

เราอยู่ในวงการนะ เราอยู่ในวงการ บางทีเรายืนยันอย่างนี้ พูดยังนี้บ๊อบเขาที่ว่า (พระ) สงบปากจัด เราไม่ได้ปากจัด เราชี้ให้เห็นว่าถ้าทำอย่างนั้นจะผิด ถ้าทำอย่างนี้จะถูก ทำผิดกับทำถูก จะทำอะไร เราไม่ได้วิจารณ์ใครทั้งสิ้น เราไม่ต้องการอะไรจากใครทั้งหมดเลย แต่เราบอกอย่างนี้ผิด อย่างนี้ถูก แล้วจะบอกเราผิดได้อย่างไร

แล้วถ้าเราบอกว่าผิด เขาบอกว่าถูก ก็มาพูดกับเราสิ เอาข้อมูลมาบอกว่า (พระ)สงบ มึงนะพูดผิด แล้ววันหลังอย่าพูดอีกนะ เอาข้อมูลมาพูดกับกู มึงนะพูดผิด แล้ววันหลังอย่าพูดอีก มันผิดก็ไม่เคยเห็นใครมาพูดกับเราสักคน ไม่เคย สงสารใจ ถ้าไม่มีของจริงมันก็ไม่มีการเลียนแบบ พอมันมีของจริง แล้วมีของเลียนแบบนะ ฉะนั้นถ้าของจริง ของจริงมันต้องทุกข์ต้องยาก

คำว่าทุกข์ยากไม่ใช่ชาติสัตว์ ไม่ใช่ช้อยากทุกข์ช้อยากยาก เพราะกิเลสเรามันหนา เพราะมารในหัวใจเรามันเข้มแข็ง ชัดเกลากิเลส เห็นไหม ชุคควัตรนะเป็นเครื่องชัดเกลากิเลส เป็นการชัดเกลามัน เป็นการบ่อนทำลาย เป็นการตัดแข้งตัดขา มันไม่ให้มันแข็งแรง แล้วเราจะมีโอกาสต่อสู้กับมัน ก็บอกว่าไม่ได้ มันเป็นความทุกข์ มันเป็นความลำบาก ก็เพราะลำบากใช่ไหม กิเลสมันก็ลำบากไปกับเราด้วย

เราอดอาหารกิเลสมันก็ไม่ได้กินด้วย เราผ่อนมัน มันก็ไม่ได้กินกับเรา เราถือเนสัชชิก มันก็ไม่ได้นอนกับมัน แต่เราไปเกรงใจมัน ต้องพามันกิน พามันนอนไป แล้วก็อยากจะสู้กับมัน ประสาเรา เราไม่ใช่ทุกขนิยาม ไม่ใช่ต้องการความทุกข์มาอวดเขาว่ากูทำเก่ง กูมีแต่ความทุกข์ มันไม่ใช่ๆ ใครก็ไม่อยากให้ทุกข์ทั้งนั้น แต่มันเป็นวิธีการที่จะต้องเอาชนะมัน

มันเป็นวิธีการ มันเป็นอุบายวิธีการที่มันเป็นการเข้าไปทำลายกิเลส แล้วเราไปปฏิบัติวิธีการ ไปปฏิบัติวิธีการ ไปทำวิธีการให้มันอ่อนแอลง แล้วใครบ้างมันจะเข้าไปสู้กับกิเลสมันได้ในเมื่อสิ่งนี้มันเป็นวิธีการที่จะเข้าไปเผชิญกับมัน พระพุทธเจ้าสอนไว้ พระพุทธเจ้าบอกไว้ หลวงตาบอกว่าอาวุธ อาวุธที่พระพุทธเจ้าประเคนให้กับมือ ยัดใส่มือเราเลยนะ ยัดใส่มือเรามาในพระไตรปิฎก มันปฏิเสธกันหมดเลย บอกไม่ใช่ มาอนติแปลงกับกฐินี่ถูก สำนักบ้ำมันว่าอย่างนั้น

ถาม : ทำไมเวลาฟังเทศน์จึงจำไม่ได้ ใต้แต่หลับ

หลวงพ่ : ฟังเทศน์นี้ไม่ต้องจำนะ ฟังเทศน์ตั้งสติไว้เฉยๆ ตั้งสติไว้เฉยๆ เสียงนั้นจะมาเอง พอเสียงมาเอง เราจะรับรู้เอง มันก็เริ่มต้นอย่างนี้ มันเริ่มต้นเหมือนต้นไม้ ต้นไม้เล็กมันใช้ประโยชน์ไม่ได้ เห็นไหม ต้นไม้มันโตขึ้นมาจะใช้ประโยชน์ได้ จิตใจของเราอ่อนแอ จิตใจของเราไม่เคยเข้าไป ดูพระบวชใหม่สิ พระบวชใหม่ มันนิสสัยมราวาสเข้ามา ต้องถือนิสัยพระ สมณสาธูป

สมณสาธูปเขาต้องมีเสขียวัตร เห็นไหม การดื่ม การฉัน การเหยียด การสู้อย่างนี้ มันต้องมีสติ เป็นสมณสาธูป พระภิกษุเป็นที่เคารพบูชาของเรา ท่านประพฤติปฏิบัติตน มันน่าเลื่อมใส เห็นไหม นั่นนะ สมณสาธูป ฉะนั้นเวลาบวชใหม่ ภิกษুবวชใหม่ อันตรายของภิกษুবวชใหม่นวโกวาท ใครบวชแล้วจะได้ยิน อันตรายของภิกษুবวชใหม่คือทนคำสอนยาก ทนการคำสั่งสอน ทนการบอกกล่าวของครูบาอาจารย์ได้ยาก เพราะเรามาจากคฤหัสถ์ไง

ต้นไม้มันอ่อน ต้นไม้มันเล็ก เราต้องถนอมมัน ต้องรักษามันเพื่อให้มันเป็นต้นไม้ใหญ่ขึ้นมา ในการฟังเทศน์ ทำไมมันถึงหลับ ต้นไม้ เราอ่อน ชวนะ ความรับรู้ ความได้ยินของเรา สติปัญญาของเรามันอ่อนแอ พอมันอ่อนแอ เราก็ฝึกฝนของมัน เราก็มีสติรักษาของมัน

ถ้าพูดถึงนะ เราเวลาพูดถึง อย่างถ้าพูดถึงเวลาพูดถึงปฏิบัติขั้นสูง หรือว่าผู้ที่ทำเรื่องปัญญา ผู้ที่ปฏิบัติมา เราก็จะบอกอย่างนี้ ผิดๆ แต่เวลาเราพูดกับผู้ที่ปฏิบัติใหม่ ผู้ที่เริ่ม

ประพาศปฏิบัติ เราก็จะบอกว่า เห็นใหม่ ต้นไม้มันอ่อน ต้นไม้มันเล็ก เห็นใหม่ เวลาเราตอบ ปัญหา บางคนฟังแล้วนะ หลวงพ่อนี่จะล่อน ตอบทำโน้นทำนี้ มันไม่ใช่ มันเป็นคนที่มีปฏิบัติมา เข้มแข็งแล้ว คนที่เขารู้เหตุรู้การณืมาแล้ว มันก็สอนอย่างหนึ่ง

คนที่หัดฝึกใหม่ คนที่เขายังไม่ทำเลย คนที่เขาจะเริ่มต้น เราก็สอนอย่างหนึ่ง แล้วไปบอก คนที่เขารู้แล้ว เขาบอกว่า ไอ้อย่างที่เขาระทำนี่ผิด เราก็บอกไปสิว่าอย่างนี้ผิด ทีนี้คนที่เขามา นั่ง ฟังอยู่ด้วยกัน ไอ้คนใหม่มา มันก็นั่งฟังอยู่ ก็ดูผิดๆ ก็ดูผิด ภูไม่รู้เรื่องอะไรเลย ทีนี้ผิด เราก็ต้อง ตั้งใจตรงนี้ไง ผิดเราก็บอกอีกอย่างหนึ่งเห็นใหม่ วุฒิภาวะของจิตมันหลากหลายมาก ทีนี้เวลา ตอบปัญหา มันตอบเฉพาะของแต่ละบุคคลไป

ทีนี้เวลาเรามาตอบปัญหาอย่างนี้ เราตอบปัญหาอย่างนี้เพื่อจะให้ทุกคนได้ยินได้ฟัง เพื่อ มันเป็นคนดีแก่ทุกๆ คน ทีนี้เราก็ต้องหยิบเอาตรงไหนที่เป็นประโยชน์กับเรา เฮ้ย! ตรงไหนมันไม่ เป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์กับคนอื่น มันก็เรื่องของคนอื่นไป ถ้ามันฟังธรรม มันเป็น อย่างนั้น ถ้าพูดถึงนะ คนที่มีสติ คนที่มีปัญญา เวลามันกระทบมันจะมีประโยชน์หมด มันเก็บ หมด ส่วนใหญ่แล้วนะ ถ้าเป็นปัญญาชนจะเป็นอย่างนั้น

ปัญญาชน สอนกันซึ่งๆ หน้าไม่ค่อยรับ ปัญญาชนนี่นะมันต้องอ้อม..ไปไกลๆ แล้ว ย้อนกลับมา มันบอก เออ ไซ้ ปัญญาชนจะเป็นอย่างนั้น พระสารีบุตรเป็นผู้มีปัญญามาก พระ โมคคัลลานะ ๗ วัน พระพุทธเจ้าสอน ๗ วันเป็นพระอรหันต์

พระสารีบุตรอีก ๑๔ วัน เพราะอะไร ปัญญา มาก พระพุทธเจ้าสอนแล้วก็คิด คิดแล้วก็คิด แล้วถ้าคิดบอกเรา มันก็คิด ทีนี้พอ อยู่ที่เขาคิชฌกูฏไ้ ถ้าสุกรขาตา หลานพระสารีบุตรจะมาต่อว่า พระสารีบุตร เอน้ำมาบวช เขาจะมาต่อว่า ไม่พอใจเอน้ำมาบวชไ้

“ไม่พอใจนั้นไม่พอใจนั้น”

พระพุทธเจ้าบอก “ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งใดๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์”

ความคิด เห็นใหม่ ความคิดนะ ความคิดไม่ใช่จิต

“ถ้าเธอไม่พอใจอารมณ์สิ่งต่างๆ ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งอะไรต่างๆ ในโลกนี้ ไม่พอใจ ไม่พอใจอะไรไปหมด เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย เพราะอารมณ์ความรู้สึกของเธอก็คือวัตถุอันหนึ่ง”

อารมณ์ความรู้สึก เรบอกไม่พอใจสิ่งต่างๆ ไม่พอใจต้นมะพร้าว มะพร้าวเป็นต้นไม้ใหม่ แต่ความคิดเราก็เป็น เห็นไหม มะพร้าวมาจากไหน เรารู้ว่าต้นมะพร้าว เห็นไหม ต้นมะพร้าว มันก็ถูกมะพร้าวอยู่ที่จิต วัตถุอันหนึ่ง พระสารีบุตรฟังนี้ ปึ้ง เป็นพระอรหันต์เลย

ไม่ได้สอนพระสารีบุตรนะ เทศน์สอนหลานพระสารีบุตรนะ พระสารีบุตรยืนพัก พระพุทธเจ้าอยู่ข้างหลัง ฟังเทศน์สอนหลานพระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์เลย เพราะปัญญามาก เห็นไหม สอนตัวเอง จะต้องทบทวน จะต้อง แต่ว่าสอนคนอื่นไม่ได้สอนเรานะ มันไปหยาบขโมย เขามา หยิบใหญ่เลย มันได้ประโยชน์นะ

ภวานาไปจะรู้เรื่องกิเลสดี แล้วเทคนิคของครูบาอาจารย์ เราผ่านครูบาอาจารย์มาพอสมควร กรณีอย่างนี้เราขึ้นไปกราบหลวงตา แล้วหลวงตาท่านไต่ลงมา เห็นไหม ไต่ลงมาเลย มันภวานาไป แล้วมันว่างหมดเลย พอมันว่างหมด มันก็โอ้โฮ! จับอะไรไม่ได้เลย ทำอะไรก็ไม่ได้ ว่างๆ ก็อยากขึ้นไปหาท่านนะ จะบอกว่าจะทำอย่างไรต่อไป

ท่านถีบตกกุฏิมาเลย ถีบตกกุฏิมาเลย คำพูด นี้เราเปรียบเทียบ ท่านไม่ได้ถีบหรือ ท่านไต่ ท่านไต่เราลงมา เราก็บอกว่า ท่านถีบเราตกกุฏิเลย ก็เดินกลับมาที่ร้าน ที่บ้านตาด มานั่งภวานาต่อ ว่างๆ อย่างนั้น มันว่างใช่ไหม เมื่อก่อนมันว่างๆ พอโดนถีบมา มันไม่ว่างแล้ว มันเสียใจ ภวานาคิดขนาดนี้ ขึ้นไปถามปัญหาท่านก็ไม่ตอบ ท่านก็ถีบลงมาเลยนะ

เสียใจๆ เสียใจอยู่นั่นนะ เสียใจถึงประมาณตี ๒ ตั้งแต่ทุ่มหนึ่ง เราขึ้นไปประมาณทุ่มเศษๆ นะ ลงมาประมาณตี ๒ ตี ๓ จิตมันทันอย่างนี้ เมื่อก่อนคนยังโง่อยู่ พอมันฉลาดขึ้นมา มันจับปั๊บ เสียใจคืออะไร ไหนมีงบอกว่าว่างใจ ไหนมีงบอกว่าว่าง อารมณ์คำว่าเสียใจ เห็นไหม “ความคิดไม่ใช่จิต”

พอมันจับความเสียใจได้ปั๊บ โอ้โฮ! จะย้อนกลับมาที่นี้เลย ลูกขึ้นเลยนะ “กูจะกราบอาจารย์ร้อยหน กูจะกราบอาจารย์พันหน กูจะกราบอาจารย์หมื่นหน” เพราะอะไรรู้ไหม เพราะ

ความรู้สึกเราเอง ถ้าเมื่อไหร่ ท่านบอกคุณะ ถ้าเป็นอย่างนั้นๆ นะ คุณจะเถียง แล้วบอกเขาไม่ว่าง ไม่ว่างได้อย่างไร คุณจะว่างนี่ไง คุณจะตั้งหน้าเถียง เพราะอะไร เพราะเรารู้ของเราใจ “ทิวี่”

ถ้าท่านบอกเรา เราจะเสียเวลามากไป มันจะเสียเวลา เห็นไหม นี่ปัญญาของคน เทคนิค ท่านสอนเรา อย่างนี้ ถีบตกกุฎิเลย แล้วเดี๋ยวมีงายเอง ก็มีงายเสียปัญญาเยอะ มีงายเสียเถียงเก่ง คุณไม่เถียงกับมีงายหรอก คุณถีบมีงายไปเลย แล้วมีงายไปหาเอาเอง พอมันเจอนะ มันเจอเองนะ จริงๆ นี่คิดเองนะ มันฝังใจ อะไรที่มันฝังใจ มันคิดแล้วมันฝังใจมาก

ถ้าท่านบอก ท่านแนะ มันจะเถียง มันจะเถียง มันจะโต้แย้ง มันจะหาเหตุผล เราจะเสียเวลามาก แต่ท่านถีบลงมาเลย พอมันจับได้นะ จะกราบอาจารย์พันหน จะกราบอาจารย์หมื่นหน เพราะเรามีประสบการณ์อย่างนี้มา พอมาถึงเรื่องพระสารีบุตร เราถึงบอกว่า พวกปัญญาชนนี่ ต้องพูดอ้อมๆ ต้องพูดกระทบมัน

ถ้าไปบอกมัน มันจะบอกว่ามันฉลาดกว่า แต่ถ้ามันบึ้งนะ มันจะบอกว่า โอ้โฮ! คุณโง่ฉิบหายเลย แต่ถ้าทิวี่นะ มันจะบอกว่ามันฉลาดอยู่ตลอดเวลา อันนั้นเป็นอำนาจาสนาของเขา

ถาม : ทำไมฟังเทศน์ถึงไม่ได้

หลวงพ่ : ได้ ถ้าฟังเทศน์นะ เราฟังไม่ได้ เราตั้งสติของเราไว้ เราตั้งสติ เพราะการฟังเทศน์นี่นะ การฟังเทศน์ พระพุทธเจ้าเทศน์ เทวดาสำเร็จเป็นหมื่นเป็นแสน การฟังเทศน์ ครูบาอาจารย์ ท่านบอกการฟังเทศน์ เป็นการปฏิบัติธรรมสุดยอด สุดยอดที่สุดเลย เพราะมันควักจากหัวใจดวงหนึ่ง ควักจากดวงใจของพระพุทธเจ้ายัดใส่ดวงใจของเรา คือเอาประสบการณ์อันนั้นมาบอกเรา

เราเอง เราไม่มีประสบการณ์สิ่งใดๆ เลย แล้วเราฟังอย่างนี้ขึ้นมา หลวงปู่มันเวลาท่านเทศน์ หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง พระจะนั่งอยู่เต็มเลย บนกุฏิหลวงปู่มัน หลวงปู่มันจะเริ่มเทศน์ตั้งแต่พื้นฐานของสมาธิ ท่านไม่พูดถึงศีลเลย เพราะพระมีศีลโดยธรรมชาติอยู่แล้ว ศีลไม่ต้องมาพูดกัน ไม่ต้องเอามาขาย เพราะศีลมันคือสมบัติทุกคนที่มี แต่สมาธิทุกคนยังไม่มี พระปฏิบัติใหม่ยังไม่มี

แล้วพูดถึงการทำสมาธิ การทำสมาธิต้องมีสติอย่างไร การทำอย่างไร ผู้ที่ได้สมาธิแล้วก็นั่งฟัง อืม ทบทวน แต่ผู้ที่ยังไม่ได้ ทำไม่เป็น โอ้โฮ! อย่างนี้ ฟังเทศน์ไม่เป็น ถึงจะทำไม่ได้ มันก็ต้องรีบตะขบ โอ๊ย! สอนเรา เราก็หีบใหญ่เลย โอ้โน่นก็สอนเรา โอ้เนี่ยก็สอนเรา เพราะเราไม่รู้

เรื่อง แต่พอผ่านสมาธิมันจะเกิด เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญาแล้ว เรื่องโศดาปัตติมรรคแล้ว คนที่เดิน โศดาปัตติมรรคก็จะฟังทางนั้น คนที่ผ่านแล้วก็นั่งฟังอยู่ เป็นสภิกษาคามรรค อนาคามรรค ไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุด เวลาเทศน์ครูบาอาจารย์ท่านเทศน์อย่างนี้

ที่นี้การฟังเทศน์ หลวงตาท่านพูดใช่ไหม นี่เพราะไม่มีหลวงปู่มัน ท่านคิดอยู่อีก ๘ เดือน แสงสว่างๆ มันมาจากจุดและต่อมของแสงสว่าง ถ้ามีหลวงปู่มันอยู่ หลวงปู่มันบอกวันนั้น ท่านจะผ่านวันนั้นเลย แต่เพราะไม่มีหลวงปู่มันอยู่ ต้องค้นคว้าเอง การฟังเทศน์ เราไม่ใช่ฟังเทศน์เพื่อจะรู้ทุกๆ อย่างไปหมดหรอก เราไม่ใช่ฟังเทศน์เพื่อที่เดียวเป็นพระอรหันต์เลย แต่ถ้ามันเป็นได้ก็สุดยอด

ที่นี้การฟังเทศน์ของเรามันจะทบทวนความคิดของเราไง มันทบทวนสิ่งที่ทำมา ว่าเราทำถูกหรือทำผิด เพราะเราทำของเรามาแล้วใช่ไหม เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ออกมา ท่านจะบอกว่าสมาธิเป็นอย่างนั้น ปัญญาจะเป็นอย่างนั้น เอ๊ะ แล้วมันตรงกับเราหรือเปล่า ถ้ามันไม่ตรงกับเรา สงสัยอาจารย์ผิด เราต้องถูก ก็เลสมันจะว่าอย่างนั้นนะ แต่ถ้าเราไปคิดคุณนะว่าเราถูกหรือผิด

ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์มาเทศน์ เราก็จะเคลมว่าเราถูก เราดี เราแน่ เรายอด แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์เทศน์ เทียบมา ธรรมสากจฺจฺจา เอตมฺมํจฺจฺกมฺมุตฺตมํ เวลาครูบาอาจารย์ท่านสนทนาธรรมกัน ท่านจะสนทนาธรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อกัน แต่ในปัจจุบันนี้เราไม่ได้สนทนาธรรม แต่เราฟังเทศน์ใช่ไหม เราก็เปรียบเทียบความรู้สึกเราสิ อารมณ์ความรู้สึก ความคิดเรานี่ มันเป็นสมาธิไหม มันเป็นปัญญาไหม นี่ไง การฟังเทศน์

ไม่ใช่ว่าทำไมเวลาฟังเทศน์ มันถึงจำไม่ได้ ได้แต่หลับ ถ้าอย่างนั้นถ้าครูบาอาจารย์อื่นอย่างนั้นก็ไม่ต้องฟังเทศน์เลย ทำอย่างอื่นก็ได้ เราไม่แนะนำอย่างนั้น เพราะการฟังเทศน์นะ มันก็อย่างที่ว่า ถ้าฟังเทศน์ อย่างเช่น เปิดวิทยุหลวงตา เห็นไหม หลวงตาเทศน์ให้ฟังทุกวันเลย หลวงตาเป็นพระอรหันต์ ไม่ผิดร้อยเปอร์เซ็นต์

แต่ถ้าเป็นฟังเทศน์ จี้หุมฺราจี้หฺมาแห่งอย่างนั้น ยิ่งฟังยิ่งโง่ เพราะฟังแล้วมันตรงจิตเราไง เพราะคนโง่มันสอนใช่ไหม จิตเราไม่ฉลาดอยู่แล้วแหละ ถ้าคนโง่มาสอน เฮ้ย! ! ใช่ เหมือนกันเปี้ยบเลย ถ้ามึงไปฟังคนโง่จะมึงยิ่งโง่ แต่ถ้ามึงฟังหลวงตา มึงจะฉลาด ทำไมมึงไปฟังคนโง่ล่ะ การฟังเทศน์เป็นประโยชน์มากนะ เพราะมันจะทบทวนเราได้นะ มันจะทำความดีให้เรา มันจะเป็นประโยชน์กับเรา เนาอะ

เดี๋ยวนะ เอาละ อันนี้แล้วไซ้ใหม่

ถาม : หนูทำงานที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง มีหน้าที่เสิร์ฟและเก็บเงิน เห็นว่าทางร้านใช้น้ำมันของเก่ามาทอดอาหารให้ลูกค้า ก็เลยบอกเจ้าของร้านว่ามันไม่ดี แต่เขาไม่สนใจ อย่างนี้เราจะบ่าไปใหม่คะ

หลวงพ่ : ไอ้อย่างนี้ มัน หนูทำงานที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง ไอ้อย่างนี้มันเป็นที่จิตใจเรา จิตใจเราเห็นคนทำผิด เรารู้เลยว่าสิ่งนั้นไม่ดี นี่ใจ จิตใจคนที่ดี จิตใจคนที่ดี อย่างเช่นข้าราชการตำรวจ เวลาเป็นนักศึกษาณะ เป็นนักศึกษาตำรวจ ก่อนที่จะออกมาเป็นตำรวจ เขจะมีหลักสูตรพาไปอยู่กับคนทุกซ์คนยาก พาไปอยู่กับชวานา ให้เห็นว่าชีวิตมันทุกซ์มันยากอย่างไร

เวลาออกมาเป็นผู้ควบคุมกฎ ตำรวจคือคนคุมกฎกติกา ถ้าคุมกติกา เอากติกาไปปิดโลกคนอื่นมันได้ทั้งนั้น ทีนี้ก่อนที่จะเป็นตำรวจ เขาจะฝึกให้ดีมากเลย แต่พอเราเข้าไปในระบบ มันก็ไปอีกรื่องหนึ่งเลยนะ เพราะในระบบเขาเป็นอย่างนั้น ถ้าไม่ทำอย่างนั้น อยู่กับเขาไม่ได้

เรามีลูกศิษย์หลายคนนะ บอกเลย เป็นตำรวจ ถ้าให้ผมไปทำให้ผิดกฎผมไม่ทำ แต่ขณะที่ผมอยู่ที่ สน. อยู่บนสถานี ถ้าถึงเวลา สิ้นเดือนเขาแจกกันนี้ต้องรับ ถ้าไม่รับเราอยู่กับเขาไม่ได้ เขาพูดอย่างนี้เลยนะ สมมุตินะ สิ้นเดือนเขาแจก แล้วถ้าเราไม่รับปีบ ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นมา เขาว่าเรา ร้องเรียนแน่นอนเลย ถ้าเราไปอยู่ในระบบ เราอยู่ในสังคมโลกมันอย่างนี้

ย้อนกลับมาที่ร้านอาหาร ไซ้ มันเป็นสิ่งที่ไม่ดี บอกเขาแล้วเก่งมากนะ เขาไม่ไล่ออก เขาเป็นเจ้าแก่ ถ้าบอกเขาแล้วนะ เราแสดงน้ำใจที่ดี กล้าหาญมากนะ อย่างนี้เราชมจริงๆ ทีนี้มันก็อยู่ที่เรานะ เราเป็นลูกน้องเขา เวลาศีลธรรมต้องซื้อตรง ต้องความจริง แล้วทำไมเราพูดอย่างนี้ละ เราพูดอย่างนี้เพราะเราสงสารคนที่เห็นนี้ใจ ถ้าเราไปแจ้ง ไปทำขึ้นมา อาชีพเรานะ

ไม่ใช่กะล่อนนะ ไม่ใช่กะล่อน เพราะอะไรนะ มีมรรคหลาย มรรคอย่างกลาง มรรคอย่างละเอียด มรรคนี้มันมีขั้นตอนขึ้นไปทีมันจะพัฒนาการของมันขึ้นไป ความดีของเรา เราก็ทำของเรา ทำความดีของเรา ทำดีต้องได้ดี ในเมื่อเห็นว่ามันถูกต้อง แต่เราไม่มีอำนาจมาบังคับมันได้ สิ่งนั้นเราก็ต้องละเว้นไว้ เขาเรียกว่าเหมือนคอมมิวนิสต์ เห็นไหม

คอมมิวนิสต์บอกว่าละจุด สงวนความต่าง เห็นไหม สิ่งที่เราเห็นด้วยกัน เราทำด้วยกัน อย่างการทำงาน อย่างการเจรจาต่างๆ สิ่งใดถ้าเจรจาขัดข้อง เขาว่างประเด็นนี้ แขว่นไว้ก่อน

ประเด็นไหนที่เราคุยกันได้ เราคุยกันไปก่อน เพื่อจะให้เรื่องมันจบ นี่เหมือนกัน สิ่งนี้ถ้าเราพูดกับเขาไม่ได้ เพราะเขาไม่ฟัง ใ้ฉันมันเรื่องของเขา แต่คิด มันคิดแน่นอน เขาโง่ เขาอยากเอากำไร เยอะๆ

แต่ถ้าประสาเรานะ เราทำแต่สิ่งที่ดี เราทำอะไรไม่ดี มันอยู่ที่ใจเรานะ พระพุทธเจ้านี้มีฤทธิ์มาก พระโมคคัลลานะ เวลาที่มีฤทธิ์ มีเดช ทำอะไรนี้ทำได้หมดเลย แต่เวลาเขาจ้างคนมาค้า พระพุทธเจ้า ทำไมพระพุทธเจ้าไม่เป่าพวงให้มันลอยไปเลยล่ะ พระพุทธเจ้านี้มีฤทธิ์นะ แล้วนางอะไร ที่มันจ้างคนมาค้า สมณะหัวโหล่น สมณะเป็นอูฐ สมณะเป็นควาย พระพุทธเจ้าโดนค้า

แล้วคนมีฤทธิ์ แค..(พวง) มันก็ลอยไปแล้ว ทำไมพระพุทธเจ้าไม่ทำ เอาประเด็นอย่างนี้มา พูดถึงร้านอาหารนี้ไง บางอย่างนี้ กรรมบุคคลมันมี กรรมของคน เขายังตามีติดบอดอยู่ ถ้าพูดอย่างนี้ ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ก็ไปบอกเขาว่ามันถูกต้องหมดเลย ทำดี แล้วจะได้ดีไหมล่ะ ทำดีต้องได้ดี แต่ทำกับใครไง

เราพูดเรื่องนี้บ่อยนะ เราพูดเรื่องนี้บ่อย เวลาทำดี โจรมันจะปล้นอยู่นี่ มึงไปบอกให้มันไม่ปล้น มันยังมึงทิ้งเลยล่ะ ทำดีต้องดูกาละ ดูเทศะ ทำดีต้องดี ทำดีต้องได้ดี มีกาละ มีเทศะ มันไม่ใช่จังหวะ ไม่ใช่โอกาสนั้นใช่ไหม เราไปทำมันเข้าตัวเรา มันก็ต้องฉลาดนิดหนึ่ง เราต้องใช้ปัญญา

ถ้าเป็นอุบาย ถ้าเป็นอุบายนะ เราจะถามเลย ถ้าสมมุติว่าเจ้าของร้านอาหารนี้เขาไปกินอาหาร แล้วที่เขาทำอาหารที่ไม่ดีมาให้เรากิน เราจะคิดอย่างไร ค่อยๆ พูดให้เขาได้คิด แต่ธรรมดา นะ คนไม่ค่อยได้คิด เพราะอะไรรู้ไหม เพราะว่าโลกมันเป็นอย่างนั้นหมด คนเรานี้มันจะไหลลงไปที่ต่ำ

ที่ว่าศาสนาเสื่อมๆ มันเสื่อมๆ คุณติ คุณพระ เวลาออกไปบิณฑบาต คนที่เขาศรัทธา โอ้โฮ! เขาทะนุถนอมนะ คนที่เขาไม่ศรัทธา เห็นไหม เขาจะบอกว่าทำไมพระจี๊เกียด ทำไมพระไม่ไถนา ทำไมพระไม่ทำกิน เราคิดว่าพวกนี้โง่มากนะ ใ้ไถนามันของง่ายๆ ใ้ทำกิน เดี่ยวกูจะทำสวน กูจะทำให้มีงู เดี่ยวถ้ากูทำข้าวโพด ข้าวโพดกูจะขึ้นเต็มเลย มันยากตรงไหนวะทำสวน

ใ้ที่ไม่ทำนี้สิมันยาก เลี้ยงชีพด้วยป्लीแข็ง บิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยป्लीแข็ง ด้วยสภาพของภิกษุผู้เห็นภัยในวัฏฏะสงสาร ถ้าเราประพติตัวไม่ดี ประพติตัวเลวทราม เขาจะใส่บาตรเรา

ใหม่ เราจะได้กินได้ใช้ เพราะศีลของเรา เพราะพฤติกรรมของเรา พฤติกรรมของเรานี้ทำดี พฤติกรรมของเรานี้ทำโดยความถูกต้อง

ในชาวพุทธ เขาต้องการทำบุญกุศลของเขา เขาก็จะมีความศรัทธาของเขา มันยากกว่าไถนาเยอะนะ ไถนามันยังง่าย ๆ เคี้ยวปลูกปลูกกินเองสบายมาก ภูจะเลี้ยงสัตว์ไว้เต็มเลย แต่โลกคิดกันไง อันนี้มันเป็นเรื่องโลกนะ หลวงตาท่านตอบปัญหาท่านนี้ ปัญหาอย่างนี้ท่านไม่ตอบ ปัญหาเรื่องโลก แต่เรื่องโลกมันก็มีคุณงามความดีเจือปนอยู่นะ เราคิดของเรา

ถาม : หลวงพ่อครับ ขอเรียนถามว่า ความคิดเป็นสังขารแล้ว คำภาวนาก็เป็นความคิดอย่างหนึ่ง คือเป็นสังขาร เป็นสังขารได้หรือไม่ครับ ถ้าได้จะพิจารณาให้คำภาวนาแต่ครั้งมีการท่องเป็นการเกิดดับได้ไหม

หลวงพ่ : เกลือจิ้มเกลือ หนามยอกเอาหนามบ่ง ถ้าไม่มีหนามดำเท้า ไม่มีหนาม เราจะเอาอะไรบ่งออกไป ความคิดคือสังขาร ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดไม่ใช่จิต แล้วพุทโธเป็นสังขารใหม่ เป็น ก็มึงนึกพุทโธขึ้นมา มันไม่เป็นสังขารได้อย่างไร ก็พุทโธก็กูนึกเอง ทำไม่ไม่เป็นสังขาร ก็เป็น ปัญญาอบรมสมาธิก็เป็น หนามยอกเอาหนามบ่งไง ก็เอาความคิดแก้ความคิด

หลวงปู่ดูลย์ท่านสอนถูก ความคิดให้ผลเป็นทุกข์หมด ความคิดให้ผลเป็นทุกข์ “ความคิดเป็นสมุทัย ความคิดให้ผลเป็นทุกข์ ต้องหยุดความคิด การหยุดความคิดก็ต้องใช้ความคิด” อ้าว! หลวงปู่ดูลย์สอนนะ การหยุดความคิดก็ต้องใช้ความคิด หลวงปู่ดูลย์นี่สอนถูกหมด แต่ลูกศิษย์มาตีความผิดนะ บอกว่าความคิดไม่ต้องคิด เบรกเม่งหยุดให้หมดเลย ดูให้มันหยุด เพื่อฝันๆ เพื่อฝันกันไป ความคิดเป็นสังขาร สังขารมีหยาบมีละเอียด พุทโธก็เป็นสังขาร

แล้วพุทโธมันจะเป็นสมาธิได้อย่างไร พุทโธนี้เป็นพุทธานุสติ เป็นสังขารที่เป็นธรรม สังขารอันหนึ่งเป็นสังขารกิเลส สังขารมาร สังขารอันหนึ่งเป็นสังขารธรรม สังขารธรรม สังขารที่เป็นธรรมะ เป็นพุทธานุสติ เป็นกรรมฐาน ๔๐ ห้อง เราเอาความรู้สึกของเราไปเกาะเกี่ยวไว้กับสังขาร ให้เป็นสังขาร ให้มันสังขาร ให้มันพุทโธหยุดๆ พลังงานอันนี้มันไม่ส่งออกไป

แต่ถ้าเป็นสังขารมาร สังขารกิเลส พอความคิด ความคิดมันต่อเนื่อง คิดเรื่องหาตังค์ กูจะต้องหาตังค์ทำธุรกิจ กูทำธุรกิจแล้วกูต้องมีกำไร กูก็ต้องเปิดบัญชี กูก็จะเอาเงินเข้าบัญชี กูก็จะเอาเงินไปต่างประเทศ นี่ไง ความคิดมาร มันคิดออก เห็นไหม ความคิดเหมือนกัน แต่ความคิด

อันหนึ่งมันคิดต่อเนื่องเลย มันเป็นมาร กูก็จะเอาเงินไปต่างประเทศ กูทำงานมีเงินมาก กูจะไปเที่ยวดาวอังคาร กูจะสร้าง เห็นไหม ความคิดเหมือนกัน

เขามาถามเรา เขาบอกว่า เวลาบอกเลยกำหนดนามรูป สร้างอารมณ์ๆ แล้วพุทโธไม่สร้างหรือ พุทโธไม่สร้างหรือ ไซ้ นามรูปๆ เห็นไหม ดิมก็รู้ว่าดิม แล้วทำไมต้องดิม ดิมแล้วก็รู้ว่าดิม แล้ว ทำไมต้องสร้างว่าเราดิมอีกละ เห็นไหม มันซ้อน มันผิดตรงนี้ แต่ถ้าพุทโธ มันก็เป็นสังขารเหมือนกัน แต่เป็นสังขารที่มัน ดิมก็รู้ว่าดิม พุทโธก็รู้พุทโธ

เรานึกให้เกิดจากจิต เพราะความคิดไม่ใช่จิต ไซ้ใหม่ ความคิดเป็นความคิด ตัวจิตคือตัวพลังงาน แล้วเราตั้งใจสติ ตั้งใจคิด คิดพุทโธๆๆๆ พุทโธนี้มันก็เป็นสังขารธรรม สังขารธรรมนี้มันก็ไม่ให้พลังงานไหลไป เหมือนน้ำ ถ้าน้ำมันไหล เห็นไหม น้ำ แม่น้ำมันก็ไหลไปตามแม่น้ำ

เราสร้างเขื่อนใหญ่โตมากเลย แม่น้ำมันจะไหลไปได้ไหม ถ้ามีเขื่อนกั้นอยู่ แม่น้ำมันจะล้นโลกเลย พุทโธๆๆๆ ก็เขื่อนใจ ทำไมมันจะตั้งเป็นสมาธิไม่ได้ มันต่างกันตรงนี้ ต่างกันที่พุทโธมันหยุด พุทโธมันไม่ไหลไป เห็นไหม พุทโธๆ ไม่ใช่พุทโธ อ้าว! พุทโธทำอะไร พุทโธไปเป็นหน่อพุทธะ พุทโธ มันก็ไหลไปนะ

แต่เวลาเป็นปัญญาอบรมสมาธิทำไมทำไม่ได้ละ มันทำได้ตรงที่ว่า เราตั้งต้นถูกใจ หลวงปู่มันสอนไว้เห็นไหม “ต้นตรง ปลายก็ตรง ต้นคด ต้นคด ปลายมันก็คดกทะเล” ต้นมันคด ต้นมันไม่รู้ ต้นมันบิดเบี้ยว ต้นมันคดเพราะคนสอนมันโง่ คนสอนมันไม่รู้ มันก็เอาต้นคดๆ มาบอกว่า ต้นคด คัดมันก็ตรง แล้วมันก็บอกว่าตรง แต่ต้นมันคดมันจะไปตรงได้อย่างไร

หลวงปู่มันพูด โอ้โฮ! ชัดเจนมากเลย ต้นคดปลายตรงไม่มี เริ่มต้นมันบิดเบี้ยวแล้วมันจะตรงไม่ได้ แต่ของเรา เราตั้งใจไว้ เราตั้งสัจจะไว้ ต้นมันตรง แต่เหนื่อยทุกข์ เพราะกิเลสมันหนา ถึงต้องต่อสู้กับมัน มันเป็นสังขารธรรม เป็นสังขารเหมือนกัน ความคิดเป็นสังขาร เพราะคิดกันแบบนี้

เวลาเราพูดเห็นใหม่ๆ พระมาถามเลยละ ว่าเขาบอกเลย สังคมเขาบอกว่า หลวงปู่ลีวัดอโศการาม สอนโง่ฉิบหายเลย “อะไรก็พุทโธ” “อะไรก็พุทโธ” แล้วหลวงปู่เจี๊ยะ ท่านเคารพหลวงปู่ลีมาก แล้วพระที่พูดนี้ ๕ ประโยค พวก ๕ ประโยคพูด นี้หลวงปู่เจี๊ยะเล่าให้ฟังเอง บอกว่าพวกนั้นบอกว่า “หลวงปู่ลีนี้โง่ฉิบหาย โง่ฉิบหายเลย สอนแค่พุทโธๆ ไม่มีอะไรเลย”

แล้วท่านนี้หลวงปู่เจี๊ยะท่านก็รู้จัก ถึงเวลามาเยี่ยมเยียนกัน ท่านก็เอาน้ำร้อนมาตั้ง น้ำชา นิมนต์ฉันน้ำชา ปฏิสันถารคุยกัน พอถึงสุดท้าย

“ผมขอถามปัญหาข้อหนึ่งนะได้ไหม”

“ได้ครับ”

“สมมุติมีคนๆ หนึ่ง โง่มากเลย อยากจะปฏิบัติ แล้วไม่มีความคิดอย่างอื่นได้เลย พูดได้คำเดียวว่าจี้ จี้ๆ นี่จิตมันสงบได้ไหม”

๕ ประโยคตอบเลยว่า “ได้ครับ”

“ถ้าได้ครับ แล้วพุทโธมันโง่ตรงไหนวะ”

หงายท้องเลย ถ้าบอกไม่ได้นะ ท่านสอเลย เพราะหลวงปู่เจี๊ยะ ท่านปฏิบัติมาจริง ท่านบอกเลย คนๆ หนึ่งโง่มากเลย นึกอะไรก็ไม่ได้ นึกได้แต่จี้ๆ ก็บริกรรมคำว่าจี้ จิตสงบได้ไหม บอก ได้ครับ พอได้ครับแล้วพุทโธมันโง่ตรงไหนวะ เพราะพุทโธๆ ทำจิตให้สงบ เพราะพวกเรา นี่นะ หากความสงบของใจ หัวตัวตนของเรา คือหาจิตของเรา

หาตัวตนคือหาภพ จิตคือตัวภพ คือตัวพลังงานตัวนั้น ถ้าเข้าถึงพลังงานตัวนั้นคือเข้าถึงสมาธิ ถ้ามีสมาธิ ตัวสมาธินี้เป็นตัวแบ่งแยก ถ้าปัญญาเกิดจากสมาธิที่เราฝึกฝนเป็น มันจะเป็นโลก กุศตรปัญญา คือมันจะเป็นปัญญาฆ่ากิเลส แต่ถ้ามันไม่มีสมาธิ มันเป็นเรา เป็นตัวตนของเรา เราคิดเพื่อเรา คิดโดยกิเลสหมดเลย มันเป็นโลกียปัญญา ทั้งๆ ที่คิดธรรมะนี้แหละ

ทั้งๆ ที่คิดธรรมะนี้แหละ แต่คิดโดยกิเลส มันก็เป็นกิเลสหมดเลย แต่ถ้าเป็นสมาธิปั๊บ เป็นสมาธิเพราะอะไร เพราะตัวตน เพราะกิเลสมันสงบตัวลง ถ้ากิเลสไม่สงบตัวลง เกิดสมาธิไม่ได้ สมาธิเป็นการการันตีว่า ขณะที่ เป็นสมาธิอยู่นั้น กิเลสสงบตัวลงชั่วคราว ถ้ากิเลสมันสงบตัวลงชั่วคราว ความคิดที่เราใช้ความคิดอันนั้น มันจะเป็นความคิดที่สะอาด เพราะไม่มีกิเลสบวก

ฉะนั้น พอเป็นสมาธิ ตัวสมาธิถึงเป็นตัวแบ่งแยก ว่าเป็นโลกหรือเป็นธรรม แต่ในปัจจุบันนี้ เรายังไม่มีสมาธิเลย เรากำหนดพุทโธ ไซ้ มันก็เป็นกิเลสนี้แหละ แต่เป็นกิเลสคนที่มุ่งดี ก็เราจะบอกเลย เราจะปฏิเสธชีวิตเราไม่ได้ เราจะปฏิเสธตัวตนเราไม่ได้ เพราะเราเกิดมาแล้ว เราเกิดมาเราก็มีกิเลสเป็นธรรมดา ก็ว่าเปลือกส้มอันนั้นแหละ

ฉะนั้น มันต้องทำจากกิเลสอันนี้ไป มันก็ไปเข้ากับอภิธรรมที่ว่า พวกที่กำหนดพุทธโศก พวกทำอย่างนี้ไม่ได้หรอก เพราะมีความอยาก ปฏิบัติไม่ได้ ต้องไม่มีความอยากก่อน อย่างนั้นคนที่ จะปฏิบัติได้ก็มีพระอรหันต์ประเภทเดียว แล้วพระอรหันต์ต้องปฏิบัติอีกใหม่ ปุณฺชนมีกิเลสทุกคนใช้ใหม่ แล้วจะไม่มีความอยากมีงเอาอะไรมาพูดๆ คิดเองเออเองใจ ว่าถ้ามีกิเลสบวกมันจะเป็นวิปัสสนาไปไม่ได้ ต้องไม่มีความอยาก

เพราะตรงนี้ไง ๑. ต้องพิจารณาโดยไม่มีความอยาก ๒. ต้องเป็นปัญญา ใช้ปัญญา ใช้สมาธิไม่ได้เดี๋ยวเกิดเป็นสมณะ ต้นมันคดตรงนี้ไง แต่ถ้าเป็นสมณะ เป็นพระป่าเรา มีกิเลสใหม่ มีอยากพันทุกขใหม่ อยาก มันเป็นกิเลสใหม่ เป็น ก็อยากดี อยากทำดี ทำดีเพื่อดี มันจะเสียหาย ตรงไหน

ใหม่ๆ มันก็เหมือนกับดิน เราจะมาปั้นหม้อ มันก็อยากเป็นธรรมดา เราก็ก้นไปเรื่อย เราก็กเหี้ยบย่ำ เอน้ำใส่เข้าไป แซ่ไว้ แล้วก็เหี้ยบไปๆ แล้วดินมันจะเป็นเนื้อเดียวกันได้ใหม่ มันจะนิ่มควรที่จะปั้นหม้อใหม่ มันก็ควร นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราพุทธโศกๆ ไปนี้ อยากใหม่ อยาก แต่อยากนี่นะ มันอยากที่หลงตาท่านบอกว่า “ความอยากอย่างนี้เป็นมรรคใจ”

ความอยากนี่เป็นอยากทำความดี แต่มันดีหยาบๆ ใช้ใหม่ มันก็จะส่งเสริมให้ดีเลย ดีละเอียดเข้าไปๆ จนมันถึงเป็นสมาธิได้ จนมันถึงเป็นวิปัสสนาได้ จนมันพ้นกิเลสได้ จากความอยากดีนี้แหละ

แต่อภิธรรมบอกไม่ได้ เพราะมีความอยาก มันเป็นไปไม่ได้ คืออ่านหนังสือไป แล้วก็ไปเอาฤทธิภาวะ เอาคุณธรรมของพระพุทธเจ้ามาเทียบไป นิพพานมันไม่มีความอยาก นิพพานไม่มีอะไรเลย ปฏิบัติก็ต้องเอานิพพานเป็นที่ตั้งใจ ก็เลย..ในโลกนี้คนไม่มีใครปฏิบัติได้หรอก แล้วปฏิบัติก็ปฏิบัติโกหกกันทั้งนั้น เพราะคำสอนมันโกหก คำสอนโกหก มันก็เป็นโกหกกันไปหมดเลย

แต่ครูบาอาจารย์เรานี้คำสอนจริง เพราะครูบาอาจารย์เรานี้มีกิเลสทุกคน พระพุทธเจ้าเกิดมาก็มีกิเลส ก็เอาความอยากนี้ปฏิบัติ ปฏิบัติไปนี้ความอยากมันจะสงบตัวลงๆ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะความอยากมันจะให้โทษกับเรา ถ้าเป็นสมาธิแล้วก็อยากเป็นอีก ความอยากจะให้โทษธรรมชาติ เรามีความอยากอยู่แล้ว แต่ให้มันอยากดี อยากทำอยากสร้างเหตุผล แต่อย่าไปอยากในผล

อย่างเช่น เราอยากเป็นเศรษฐีมากเลย แล้วก็นั่งอยู่ที่ ภูอยากเป็นเศรษฐีๆ อีกร้อยชาติก็ไม่ได้เป็น ถ้าเราอยากเป็นเศรษฐี อยากรวยเป็นเศรษฐีซะใหม่ เราก็ต้องทำธุรกิจสิ อยากรวยเป็นเศรษฐีเราก็ต้องลงทุนสิ เห็นไหม พอเราทำขึ้นมาเราก็เป็นเศรษฐีได้ นี่ก็เหมือนกัน เรามีความอยาก เราก็ปฏิบัติไปสิ เราก็ทำได้ซะใหม่ มันทำได้ แล้วครูบาอาจารย์ทำเป็นหลักฐาน ทำเป็นพยานมาแล้ว แม้แต่พระพุทธเจ้าก็ทำมาจากตรงนี้

แล้วพอย้อนกลับมาที่เรา เราถึงคำประกันตลอด ทีนี้เรากำประกัน ฟังเราก็ฟังชั่วคราว กลับไปใจก็คงจะเต้นตุ้มๆ ต่อมๆ ละ ก็เขาบอกว่า “อยากแล้วปฏิบัติไม่ได้” แล้วหลวงพ่อบอกเขาว่าได้ ก็มีอยู่เสียงเดียว คุณ โลกเขามีเป็นล้านๆ เสียงเลย ภูไม่รู้จะเชื่อใครดี มันจะยืนยันก็ดีกับเรา ตรงหน้าเรานี้แหละ ทีนี้คำพูดเราถึงได้แรง

เวลาเราสอนบ่อย เห็นไหม เราบอกถ้าภูสอนมึงผิคนะ เราพูดแรงๆ ตลอดนะ เพราะเพื่อความมั่นใจใจ เราปฏิบัติมาก่อน เรารู้ ขวัญกำลังใจสำคัญมาก ถ้าขวัญอ่อนไม่มีความมูมานะนะ ล้มกลิ้งล้มหงาย ขนาดมีขวัญมีกำลังใจ มีความมูมานะ ยังทุกซ์ขนาดนี้ ถ้าเราขวัญอ่อน ใครเป่าหูพรวด! ก็เชื่อๆ ใครเป่าใครสอนอย่างไร จับมันไว้ก่อน

เมื่อก่อนนะ เราไม่กล้าพูด ที่เขาบอกอาจารย์คนโน้นก็สอนดีๆ นะ เอาหนังสือมา เราจะเอาหนังสือหลวงตาเทียบเลย โยมไปอ่านคูสิ แล้ววางใจเป็นกลาง แล้วเปรียบเทียบกัน เพราะเราอยู่ข้อมูลมันขัดแย้งกันหมด เราอ่านหนังสือ เราก็จำไว้อย่างเช่นที่ภูคนี่ เห็นไหม เราก็ได้ข้อมูลมาซะใหม่ ก็มาดูหนังสือครูบาอาจารย์ มันก็มีข้อมูลเหมือนกัน แล้วเอ็งจะเชื่อใคร

แค่นี้ก็รู้แล้ว ฉะนั้นเวลาใครพูดอะไรมาอย่าเพิ่งเชื่อ กาลามสูตร พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้วนะ อย่าเชื่อว่าเป็นอาจารย์เรา อย่าเชื่อว่าจะพูดมันจะลงตัว อย่าเชื่อ ให้เชื่อประสบการณ์จริงกับใจที่มันเป็น ทุกซ์ก็ทุกซ์ ใจนี้ทุกซ์เกือบตายเลยนะ ปั่นหน้า ว่างๆ ว่างๆ ปรวดหัวนาคูเลย มันพูดออกมาจากใจสิ

จริงๆ นะ ความเรา พวกเรานี้ อวิชาในหัวใจ มันขวางอยู่ในหัวใจนี้ ใครบ้างที่จะไม่รู้ไว้ในใจเรามีทุกซ์หรือสุข มึงจะบอกว่างๆ ว่างๆ มันคำคอมึงอยู่ที่นี่ มึงกล้าพูดความจริงไหม มันเป็นอย่างนี้จริงๆ ในเมื่อกิเลสมันมีในหัวใจ มันต้องมีจริงๆ

ถ้าจะหลง คนหลงนี้มันก็หลงได้ชั่วคราว อย่างเราหลงทาง มีอยู่สองประเด็น ประเด็นหนึ่ง หลงทางจนมันไปไม่ได้ก็ตาย ถ้าไปได้ มึงหลงทางมึงก็ต้องไปทางที่ถูกต้องได้ จริงไหม ไอนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราหลงไป เรายังมีชีวิตอยู่ เรายังมีความรู้สึกอยู่ ก็มันทุกข์ ก็มันมี

โธ่ “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส” อนาคตมรรค เห็นไหม อรหัตมรรค จิตนี้ว่างหมดเลย มันยังเฉา มันยังทุกข์ละเอียด มันยังรู้ได้นะ เป็นพระอนาคามันยังทุกข์นะ มันทุกข์ที่ตรงไหน มันทุกข์ที่ มันอาลัยอวรณ์ มันเฉามันเหงามันหงอย มันไม่ได้ทุกข์ว่า โอ๊ย! คนโน้นค่ากู คนนี้ ไม่ใช่ซะ แค่มันเหงาๆ เศร้าๆ ซึมๆ พระอนาคามีความทุกข์แค่นี้แหละ

คิดถึงคนโน้น คิดถึงคนนี้ อาลัยอวรณ์ นี่แหละทุกข์ของพระอนาคา แล้วมึงบอก มึงไม่มีนี่กูไม่เชื่อนะ กูไม่เชื่อ ไอนี้คนหลงบอกว่าไม่รู้ตัวว่าหลง กูไม่เชื่อ มีแต่ว่า อย่างว่า ทุกข์อยู่ในใจ แล้วก็บ่นหน้าว่างๆ ว่างๆ เท่านั้นเอง

อ้าว! มีอะไรอีกไหม ไม่มีเนาะ เอวัง